

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**Válka v Koreji a její vliv na mezinárodní
vztahy**

Lenka Rajnochová

Plzeň 2014

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra historických věd

Studijní program Historické vědy

Studijní obor Obecné dějiny

Bakalářská práce

**Válka v Koreji a její vliv na mezinárodní
vztahy**

Lenka Rajnochová

Vedoucí práce:

Prof. PhDr. Aleš Skřivan, Ph.D.

Katedra historických věd

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2014

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2014

.....

Děkuji prof. PhDr. Aleši Skřivanovi, Ph.D. za odborné připomínky
a trpělivost při vedení mé práce.

Obsah

1	Úvod	1
2	Situace před válkou	4
2.1	Začátek politiky zadržování	4
2.2	Dálný východ na počátku studené války.....	6
2.3	Korejský poloostrov po 2. světové válce.....	11
3	Mezinárodní vztahy v průběhu konfliktu.....	15
3.1	Vypuknutí války	15
3.2	Postavení jednotlivých států	17
3.2.1	USA.....	17
3.2.2	OSN	21
3.2.3	SSSR	23
3.2.4	Čínská lidová republika	25
4	Vliv ukončení konfliktu na mezinárodní vztahy	28
4.1	Důvody zastavení konfliktu.....	28
4.2	Mírové rozhovory.....	29
4.3	Uzavření příměří.....	32
4.4	Důsledky konfliktu.....	34
4.4.1	Čínská lidová republika a Sovětský svaz	35
4.4.2	Dopad na USA	38
5	Závěr.....	41
6	Seznam použité literatury	44
7	Resumé	46
8	Přílohy.....	48

1 Úvod

Korejská válka byla prvním ozbrojeným konfliktem studené války. Zjednodušeně se dá říct, že se v něm střetla Korejská lidově demokratická republika, Čína a Sovětský svaz s jihokorejskou republikou, Spojenými státy americkými a vojsky OSN. Používání termínu „korejská válka“ je poněkud diskutabilní, jelikož k oficiálnímu vyhlášení války zde nedošlo. Slovo válka je zde tudíž používáno pouze pro označení organizovaného násilí. Konflikt bývá označován jako policejní akce.

Boje začaly 25. června, byla zahájena rozsáhlá ofenzíva ze severní Koreje, což naznačuje, že rozkaz k útoku nařídil Kim Il-sung. Tato hypotéza by měla být potvrzena nebo vyvrácena. Jedním z výsledků práce by mělo být zodpovězení, zda důvodem vypuknutí války byla pouze snaha o sjednocení Korejí. K vytvoření jednotného nezávislého státu však nedošlo. Válka v Koreji byla ukončena podepsáním smlouvy o příměří 27. července 1953. Mezi hlavní cíle práce dále patří objasnění důvodů, proč nebyla podepsána mírová smlouva a jakým způsobem válka ovlivnila mezinárodní vztahy. Pro pochopení vlivu války na zúčastněné státy a jejich diplomacii je zapotřebí seznámit se s jejich stanovisky a objasnit důvody, které je vedly k zapojení do konfliktu. Bude objasněno, proč a jakým způsobem ve válce participoval Sovětský svaz. Dále bude zodpovězena otázka, zda Josif Vissarionovič Stalin přikázal Kim Il-sungovi zaútočit na jihokorejskou republiku. Důležitým faktorem byla existence atomové bomby. Bude vysvětleno, do jaké míry se jaderná zbraň stala donucovacím prostředkem v průběhu korejské války. Práce je rozdělena do tří kapitol, které jsou řazeny chronologicky od situace po ukončení druhé světové války do uzavření příměří v roce 1953. Bude vysvětleno i k jakým událostem ukončení korejské války vedlo a zda průběh a výsledek války nějakým způsobem ovlivnil studenou válku.

Pro studium korejské války je dostupné velmi malé množství zdrojů v českém jazyce. V českém akademickém prostředí se válkou zabýval Vladimír Nálevka, jehož Kapitoly z dějin studené války a Světová politika ve 20. století jsou důležitými zdroji informací pro tuto práci. Zmíněná díla se však zabývají

mezinárodními vztahy v kontextu studené války a válka v Koreji je zmíněna pouze povrchně. Jedním z hlavních zdrojů se stala monografie *The Korean War 1950–53* Briana Catchpolea, jejíž český překlad s názvem *Korejská válka* je v České republice k dispozici. Autor byl v letech 1951–1953 vojákem americké armády, proto je obsah jeho díla zaměřen primárně na armádní operace. Jsou zde ovšem přehledně shrnuté i důsledky korejské války pro jednotlivé státy. K významnějším využívaným zdrojům patří cizojazyčné monografie. Pro popsání amerického postoje k válce je použita kniha amerického historika *America at War since 1945: Politics and Diplomacy in Korea, Vietnam, and the Gulf War*. Hlavním zdrojem pro všechny části práce je publikace Williama W. Stuecka, *The Korean War: an International History*. Velká část tohoto díla je sice zaměřená na průběh bojů, ale je zde stručně popsána i historie korejského poloostrova, události vedoucí k vypuknutí konfliktu v celosvětovém kontextu a důsledky uzavření příměří. Politickou situaci na Korejském poloostrově v letech 1944-1950 podrobně popisuje Bruce Cumings v dvoudílné monografii *Origins of the Korean War*. Cumings je také autorem knihy *The Korean War*, která se zabývá čistě jen průběhem korejské války z vojenského hlediska. Některé údaje z ní jsou také použité v této práci.

Aby byly patrné změny v mezinárodních vztazích, které způsobila korejská válka, je nutné popsat situaci před vypuknutím války, v letech 1945-1950. Tomuto období je věnována první kapitola. Postup Spojených států v konfliktu reflektoval jejich začínající politiku „zadržování komunismu“. Popis okolností, které vedly k zahájení této politiky, je obsažen v první kapitole. Vstup Číny do konfliktu byl důvodem, proč válka nebyla ukončena do konce roku 1950 a dostala se do patové situace. Na místě je proto také zmínit události, které proběhly po ukončení druhé světové války na Dálném východě, zejména v Číně a zodpovědět na otázku, co vedlo čínského vůdce Mao Ce-tunga k útoku proti vojskům OSN?

Druhá kapitola je věnována postavením jednotlivých států a změnám v mezinárodních vztazích v průběhu konfliktu. Ačkoli existuje mnoho monografií, rozebírajících jednotlivé vojenské operace a taktiku armád účastnících se korejské války, zde budou zmíněny jen události, které je nutné popsat kvůli pochopení změn na poli mezinárodních vztahů a stanovisek zúčastněných států. Řada autorů se při popisu průběhu války nezabývá

okolnostmi jejího vypuknutí a prezentuje ho jako agresi KLDK vůči jihokorejské republice. Na začátku druhé kapitoly jsou popisovány okolnosti zahájení války. Mezi hlavní zdroje pro tuto část se řadí práce amerického historika Bruce Cumingse, Další část kapitoly je věnována prezentování stanovisek jednotlivých států, jednotlivé podkapitoly se zabývají postavením Spojených států, Organizace spojených národů, Sovětského svazu a Čínské lidové republiky.

V poslední části práce je objasněna problematika mírových rozhovorů, jsou popsány okolnosti uzavření příměří a jeho důsledky. Dále jsou charakterizovány změny na poli mezinárodních vztahů vyplývající z průběhu a ukončení konfliktu a jsou zmíněny diplomatické kroky, které proběhly po zastavení bojů, např. uzavírání smluv a Ženevská konference konaná roku 1954. Je zde objasněno, proč nebyla podepsána mírová smlouva. Hlavním zdrojem pro třetí kapitolu je kromě již zmíněných publikací monografie Korea and the Major Powers: an Analysis of Power Structures in East Asia, jejímž autorem je profesor korejské univerzity Myung Hyun Cho.

Ačkoli se zpočátku na první pohled mohlo jednat o vnitřní záležitost Korejců, jejichž cílem bylo sjednocení Korejí, zapojení Američanů a Čínské lidové republiky vytvořilo z konfliktu tři roky trávající tragédii, která vyvolávala obavy z vypuknutí třetí světové války.

2 Situace před válkou

2. 1 Začátek politiky zadržování

Za důvod vzniku studené války lze považovat neslučitelnou rozdílnost ideologií, které vyznávaly velmoci, které vyhrály 2. světovou válku. Spojené státy americké vzešly z války v nesrovnatelně silnější pozici, ostatní spojenci byli ekonomicky i materiálně vyčerpaní a protivníci poražení. Ačkoli se hovoří o bipolárním rozdělení světa mezi dvě rovnocenné mocnosti, Sovětský svaz utrpěl více než 20 milionové ztráty na životech, bylo zničeno velké množství továren, dolů a část dopravní infrastruktury.¹ USA navíc disponovaly jadernými zbraněmi, jak demonstrovaly při rozhodujícím úderu v Japonsku 6. a 9. srpna 1945.

V zájmu porážky společného nepřítele, států Osy, se v první polovině 40. let 20. století prohloubila spolupráce mezi USA, SSSR a Velkou Británií. Jedním z hlavních cílů prezidenta Roosevelta bylo vytvořit po válce světovou organizaci, která bude zajišťovat kolektivní bezpečnost. Předpoklad, že sovětsko-americká spolupráce bude pokračovat i po ukončení války, byl vyvrácen, když SSSR začal transformovat země východní Evropy do svých satelitních států.² Na konferenci v San Franciscu byla sice 26. června 1945 podepsána Charta OSN, mj. i Sovětským svazem, ale vytvoření silně promoskevské vlády v Polsku a postupně v dalších deseti východoevropských zemích, neochota stažení jednotek ze severního Íránu a z Evropy, požadavek reparací od Německa ve výši 20 miliard dolarů a intenzivní ideologická kampaň vyvolaly zejména v USA a Británii obavy z možné rozpínavosti Sovětského svazu.³

Již na postupimské konferenci se objevil názor, že Stalin hodlá zneužít výsledků války k rozšíření komunismu v Evropě. Podobné myšlenky byly vyjádřeny v tzv. „Dlouhém telegramu“ vytvořeném Georgem Kennanem,

¹ PAINTER, David S., *The Cold War. An International History*. London 1999, s. 5.

² CHO, Myung Hyun, *Korea and the Major Powers. An Analysis of Power Structures in East Asia*. Seoul 1989, s. 135.

³ SUCHÝ, Petr, *Strategie zadržování v americké zahraniční politice. Vznik a vývoj koncepce 1945–1953*. Brno 2005, s. 21.

tehdejší americkým diplomatem v Moskvě, v únoru 1946.⁴ Telegram vysvětloval nutnost nejistoty v bezpečnosti Sovětského svazu a vnímání ostatních států jako svých nepřátel, aby jeho vůdce mohl legitimizovat diktátorský režim.⁵ Zároveň vyjádřil strategii USA vůči Sovětskému svazu,⁶ která by se dala shrnout jako „*dlouhodobé, trpělivé, ale neústupné a obezřetné zadržování expanzivních tendencí Ruska*“.⁷

Problémy v Íránu, Řecku a Turecku⁸ urychlovaly nutnost zakročit proti ambicím Sovětského svazu. Taktika globálního zadržování komunismu byla vyjádřena v Trumanově doktríně z 12. března 1947 a odrážela obsah „Dlouhého telegramu“.⁹ Na jejím základě Kongres ovládaný republikány, kteří se zpočátku zdráhali zvýšit výdaje na obnovu poválečné Evropy, dovolil poskytnout Řecku¹⁰ a Turecku finanční pomoc ve výši 400 milionů dolarů.¹¹

O 4 měsíce později ministr zahraničí George C. Marshall požádal o americkou pomoc evropským státům, které jsou v nebezpečí komunistické revoluce.¹²

5. června 1947 byl schválen Marshallův plán, který přislíbil finanční pomoc západní Evropě ve výši 13,2 miliard dolarů. Sovětský svaz odmítl v Marshallově plánu participovat a stejný postoj nařídil i svým východoevropským satelitům. Pro Stalina znamenala americká ekonomická pomoc Evropě hrozbu vytváření protikomunistické koalice a v září 1947 vytvořil Kominformu.¹³ Výsledkem byl příklon východoevropských zemí k SSSR a rozdělení Evropy mezi dva bloky bylo tudíž naprosto očividné. Události v Evropě v druhé polovině 40. let, které vyvrcholily blokadou Berlína, ukázaly, že USA jsou jediným garantem udržení

⁴ LIGHTBODY, Bradley, *The Cold War*. New York 1999, s. 5.

⁵ CROCKATT, Richard, *Fifty Years War*. London 1995, s. 59.

⁶ Sovětskou reakcí na Kennanův „Dlouhý telegram“ byl telegram vytvořený sovětským diplomatem ve Washingtonu Nikolajem Novikovem, který odsuzoval americké kroky jako imperialistické a usilující o celosvětovou nadvládu.

⁷ GADDIS, John L., *Studená válka*. Praha 2006, s. 37.

⁸ V Íránu byla nasazena britská a sovětská vojska od roku 1942, aby zamezila Hitlerovi zmocnit se ropných nalezišť. Stalin odmítl stáhnout odtud svá vojska do 6 měsíců od ukončení války, jak to bylo stanoveno ve smlouvě mezi Velkou Británií, SSSR a Íránem z roku 1943. Stalin požadoval postoupení některých částí území Turecka, na kterých chtěl vybudovat základny, aby mohl kontrolovat turecké úžiny. Zároveň usiloval o poválečnou správu italských kolonií v severní Africe, aby zde vybuďoval námořní základny kontrolující Středomoří.

⁹ LIGHTBODY, s. 19.

¹⁰ Po osvobození od německé okupace v roce 1944 vypukla v Řecku občanská válka mezi konzervativní vládou, podporovanou Velkou Británií a USA, a komunistickou stranou. V roce 1947 Velká Británie oznámila, že nadále nemůže poskytovat finanční pomoc řecké vládě.

¹¹ MASON, John W., *Cold War. 1945 – 1991*. London 1996, s. 9.

¹² STUECK, William, *The Korean War. An International History*. Princeton 1995, s. 24.

¹³ Mezinárodní organizace komunistických stran striktně řízená z Moskvy.

rovnováhy sil. Jejich role byla potvrzena uzavřením Severoatlantické smlouvy v dubnu 1949.¹⁴

Existence atomové bomby se měla stát prostředkem usměrňování sovětské politiky. Truman se snažil o vytvoření mezinárodního dohledu nad jadernými zbraněmi, který by zajišťovala OSN.¹⁵ Byl vypracován tzv. Baruchův plán, který dovoloval Spojeným státům ponechat si svůj jaderný arsenál, dokud nebude mezinárodní kontrolní systém plně funkční. Plán také zavazoval členy Rady bezpečnosti OSN, že se vzdají svého práva veta v otázkách souvisejících s atomovou energií. V prosinci 1946 byl návrh plánu zamítnut zástupcem SSSR při zasedání Rady bezpečnosti.¹⁶ Sověti nabídli svůj „Gromykův plán“, který požadoval okamžité zrušení všech atomových zbraní, ale plán byl taktéž neschválen.¹⁷ Sověti uskutečnili první úspěšný test atomové bomby 14. července 1949. Fakt, že SSSR od té doby disponoval jadernými zbraněmi, ovlivňoval taktiku v nadcházejících událostech studené války.

2. 2 Dálný východ na počátku studené války

Na rozdíl od Evropy, kde byly na jaltské konferenci stanoveny hranice poválečného rozdělení území, v Asii nebyla zcela zřetelná linie oddělující státy, které budou v sovětské sféře vlivu a státy ve správě spojenců. Jasně stanovenou hranicí se stala pouze 38. rovnoběžka rozdělující korejský poloostrov a Taiwanský záliv.¹⁸

Hlavní podíl na porážce Japonska měly USA. Japonsko bylo asijskou industriální mocností a svou prohrou ve světové válce pozici regionální velmoci ztratilo. Rovněž přišlo i o své kolonie – Taiwan, Koreu a loutkový stát v Mandžusku. USA plánovaly změnit japonskou společnost, odstranit vlivy, které zapříčinily vstup do války, demokratizovat, demilitarizovat a zrušit

¹⁴ MASON, s. 13.

¹⁵ CRAIG, Campbell, *The Atomic Bomb and the Origins of the Cold War*. New Haven 2008, s. 120.

¹⁶ PAINTER, s. 18.

¹⁷ CRAIG, s. 124.

¹⁸ CROCKATT, s. 90.

zaibacu.¹⁹ Záměrem Američanů bylo zabránit znovuvytvoření japonské hrozby, ale zároveň pomoci s jeho rehabilitací sponzorováním řady politických, ekonomických a sociálních reforem.²⁰ Ve svém projevu v lednu 1950 americký ministr zahraničí Dean Acheson vytyčil americký obranný perimetr od Aleutských ostrovů přes Japonsko, Okinawu k Filipínám, čímž de facto naznačil, že do událostí na asijské pevnině nebudou Spojené státy přímo zasahovat. Současně tím bylo zajištěno, že USA budou moci zneškodnit případné vojenské hrozby mimo území amerického kontinentu.²¹

Během druhé světové války se ukazovalo, že občanská válka v Číně mezi nacionalisty pod vedením Čankajška a komunisty v čele s Mao Ce-Tungem, která byla přerušena zahájením japonsko-čínské války v roce 1937, bude po kapitulaci Japonska pokračovat. Na jaltské konferenci byla uzavřena dohoda mezi Rooseveltem a Stalinem, která Sovětskému svazu zaručovala vrácení území, která ztratil v rusko-japonské válce. Stalin musel slíbit vstup SSSR do války s Japonskem do tří měsíců po kapitulaci Německa a nepodporování čínských komunistů.²² Po vstupu sovětských vojsk na území Číny nařídil Mao svým jednotkám spolupracovat s Rudou armádou a věřil v to, že SSSR podpoří čínské komunisty v nadcházející revoluci, Stalin se však obával vyvolání přímé konfrontace s USA,²³ a proto navázal diplomatické styky s nacionalisty. Požadoval uznání nezávislosti Vnějšího Mongolska, do kterého hodlal rozšířit svůj vliv, pronajmutí přístavu Dairen a námořní základny Lüshun a sdílené vlastnictví některých mandžuských železnic. Čankajšek s podmínkami souhlasil a 14. srpna byla podepsána Smlouva o přátelství a spolupráci.²⁴

Komunisté si následně vytyčili za cíl obsadit severovýchodní Čínu, odkud přicházely zprávy o ochotě sovětské Rudé armády spolupracovat. Během září 1945 komunisté oblast získali a uzavřeli se sověty řadu dohod, např. že budou moci obsadit venkov, pokud nevstoupí do velkých měst.

¹⁹ Monopolní koncerny, které začaly vznikat během období reforem Meidži od 80. let 19. století.

²⁰ PAINTER, s. 26.

²¹ SCHALLER, *The American Occupation of Japan. The Origins of the Cold War in Asia*. New York 1985, s. 54.

²² Řada studií se zabývá složitým vztahem mezi Stalinem a Maem. Nedůvěra, která mezi nimi byla, pramenila ze zrad. Stalin se čínským komunistům nezmínil o tom, že v Jaltě zaručil, že je nebude podporovat. Jeho podepsání smlouvy o spolupráci s Čankajškem bylo v čínské komunistické straně vnímáno jako zrada.

²³ CHEN, *New Cold War History. Mao's China and the Cold War*. Staple Hill 2001, s. 28.

²⁴ GONČAROV, Sergej N., LEWIS, John W., LITAI Xue, *Uncertain partners. Stalin, Mao, and the Korean War*. Stanford 1993, s. 5.

Ve stejné době se sešli zástupci USA, SSSR, Velké Británie, Francie a Číny v Londýně, aby prodiskutovali důležité otázky ohledně Dálného východu, zejména otázku okupace Japonska. Když USA daly jasně najevo, že „*they would exercise exclusive control of the occupation of Japan*,“²⁵ SSSR nastolil tvrdší protiamerickou politiku, rozhodl se porušit smlouvu s Čankajškem z 14. srpna a začal jednat ve prospěch čínské komunistické strany. V prosinci 1945 se uskutečnilo setkání ministrů zahraničí v Moskvě. USA i SSSR zde souhlasily se stažením vojsk z Mandžuska. Sověti opustili Čínu v březnu 1946, čehož využili nacionalisté a zahájili ofenzívu na Changchun.²⁶ Truman se snažil předejít přímému vojenskému zapojení do konfliktu, a tak poskytoval Čankajškovi pouze ekonomickou a materiální pomoc.²⁷

Přes počáteční početní převahu nacionalistů²⁸ se komunistům podařilo udržet pozice v severovýchodní Číně, odkud měli přímé spojení se Sovětským svazem. Od listopadu 1946 do února 1947 probíhaly poziční boje ve východní Číně. George Marshall opustil Čínu v lednu 1947.²⁹ Kuomintangu se podařilo v březnu 1947 obsadit Jen-an, hlavní sídlo Ústředního výboru komunistické strany Číny, což bylo ale posledním úspěchem nacionalistů.³⁰ Do konce roku 1947 byla Čankajškova vojska vytlačena z Mandžuska.³¹ Komunisté získali silnou pozici na venkově díky úspěšné agrární politice, která spočívala ve zničení statkářského vlastnictví půdy, která byla následně přerozdělena mezi rolníky.³² V dubnu 1948 museli nacionalisté opustit Jen-an, v listopadu padl Mukden³³ a v prosinci byl dobyt Peking.³⁴

²⁵ CHEN, s. 31.

²⁶ Od 28. srpna probíhalo jednání Maa a Čankajška v Čchung-čchingu. Klíčovým bodem se stala žádost o udržování nezávislé komunistické armády. Výsledkem setkání bylo komuniké z 10. října, ve kterém se oba vůdci shodli na vytvoření Politického poradního shromáždění, které vytvoří základ pro nastolení míru a demokracie v Číně. V prosinci 1945 byl vyslancem v Číně jmenován George C. Marshall a pokračoval ve snahách svého předchůdce Patricka Hurleyho vytvořit konsensus mezi oběma stranami. Komunisté a nacionalisté podepsali příměří 10. ledna 1946 a byly zahájeny diskuze o vytvoření koaliční vlády. Byl vytvořen „Výbor tří“ složený z Marshalla, Čou En-laje a Čang Čchuna. K uzavření nějaké dohody však po Čankajškově ofenzívě proti Mandžusku nemohlo dojít. Jedním z důvodů neúspěchu bylo odmítnutí komunistů podřídit své jednotky koaliční vládě. Marshallova mise selhala.

²⁷ CHO, s. 140.

²⁸ Na straně nacionalistů byly cca 3 miliony vojáků. Lidová osvobozená armáda disponovala asi 1 milionem vojáků.

²⁹ WRIGHT, David C., *History of China*. Westport 2001, s. 144.

³⁰ NÁLEVKA, Vladimír, *Světová politika ve 20. století*. Praha 2000, s. 39.

³¹ WRIGHT, s. 144.

³² NÁLEVKA, s. 40.

³³ V Mukdenu byl tou dobou přítomen americký konzul Angus Ward a zůstal zde i po převzetí města komunisty. Snažil se neúspěšně navázat kontakty s komunisty, ale záměrem čínského

Americký velvyslanec John Leighton Stuart zůstal v Nankingu i po jeho pádu v dubnu 1949. V květnu a červnu diskutoval s ředitelem kanceláře zahraničních záležitostí Huang Huem ohledně možnosti navázání vztahů mezi USA a čínskou komunistickou stranou. Podle Stuarda k tomu mohlo dojít, pokud bude nastolena koaliční vláda nakloněná míru, nezávislosti a demokracii a čínská komunistická strana změní svůj přístup k USA, mj. zastavením protiamerické kampaně.³⁵ Maovou odpovědí bylo, že by mohl navázat diplomatické styky s cizími zeměmi, pokud budou na základě vzájemné rovnosti, respektu, pokud si obě strany budou vzájemně prospěšné a nebudou podporovat Kuomintang. Tyto podmínky byly pro USA nesplnitelné, tudíž k navázání styků nedošlo.

Mao navázal během let 1948 a 1949 užší spolupráci se SSSR. Od června do srpna 1949 významný čínský politik Liou Šao-čchi podnikl návštěvu Moskvy, kde se dohodl se Stalinem na tom, že SSSR nadále zůstane centrem mezinárodní proletariátské revoluce a její rozšiřování na východě bude nadále doménou Číny. Tato a předchozí návštěva člena sovětského politbura Anastase Mikoyana Číny byla prvními formálními kontakty mezi čínským komunistickým vedením a Moskvou.

Čínská lidová republika byla vyhlášena 1. října 1949 a byla okamžitě uznána Sovětským svazem a jeho satelity., jejímž výsledkem bylo uzavření nové čínsko-sovětské smlouvy, která byla podepsána 14. února 1950. Sověti se v ní zavázali k větší vojenské a materiální podpoře Číny a Mao potvrdil Stalinovi práva SSSR na severovýchodě.

Kuomintang byl definitivně poražen a jeho členové se přesunuli na Taiwan. O přístup na tento ostrov usilovaly USA, protože díky geografické pozici poskytoval možnost zřízení letecké základny, ze které by byl možný transport kamkoli do centra Asie.³⁶ Truman byl obviňován z toho, že přenechal

vedení bylo donutit Warda a jeho spolupracovníky město opustit. Celá situace vyeskalovala 15. listopadu, kdy komunistický kontrolní výbor žádal po diplomatech vydání svých rádiových přijímačů do 36 hodin. Když diplomaté nadále odmítali předat svá komunikační zařízení, byli 20. listopadu uvaleni do domácího vězení a nesměli opustit Čínu do prosince 1949. Ward byl následně komunistickými médii obviněn ze špionáže.

³⁴ WRIGHT, s. 144.

³⁵ CHEN, s. 41.

³⁶ PAINTER, s. 28.

Čínu komunistům, což bylo pravděpodobně jedním z důvodů, proč odmítl připustit vítězství komunismu na korejském poloostrově.³⁷

³⁷ DONALDSON, Gary, *America at War since 1945. Politics and Diplomacy in Korea, Vietnam, and the Gulf War*. Westport 1996, s. 7.

2. 3 Korejský poloostrov po 2. světové válce

Budoucnost Koreje se stala jednou z otázek řešených na konferencích během 2. světové války. Na konferenci v Káhiře v prosinci 1943 bylo rozhodnuto, že by Korea měla být osvobozena od japonské okupace.³⁸ Na jaltské konferenci bylo odsouhlaseno nastolení mezinárodního poručení, tvořeného USA, Velkou Británií, SSSR a Čínou³⁹, které připraví Koreu na osamostatnění. Hlavní zastánce tohoto plánu, Franklin D. Roosevelt byl zásadně proti kolonialismu a doufal, že všechny asijské země, které byly okupovány Japonskem, se po japonské kapitulaci stanou nezávislými.⁴⁰ V prosinci 1945 bylo na setkání ministrů zahraničí v Moskvě schváleno vytvoření sovětsko-americké komise, která připraví volby do prozatímní vlády. Volby však byly neúspěšné.⁴¹ Rozhodnutí o poručení vyvolalo v Koreji negativní ohlasy. Znamenalo to totiž, že Korea dosáhne nezávislosti nejdříve za pět let. V korejském jazyce navíc neexistuje přesný překlad pro poručení, takže slovo „trusteeship“ bylo přeloženo jako „dozor“.⁴²

Přesto nebyly cíle přesněji definovány, nebyly stanoveny konkrétní kroky jak sjednocení a nezávislosti dosáhnout. Pozornost spojenců byla zaměřena na vývoj v Evropě, Japonsku a Číně.⁴³ Díky své geografické pozici korejský poloostrov mohl fungovat jako základna pro invazi jak do Japonska, tak i do Číny nebo Sovětského svazu. Proto Stalin usiloval o získání co nejvýhodnější pozice na poloostrově a nejlépe o jeho anexi. Na konferenci v Káhiře prohlásil, že *„Korea may appear to offer a tempting opportunity [for Stalin] ... to strengthen enormously the economic resources of the Soviet Far East, to acquire ice-free ports, and to occupy a dominating strategic position in relation both to China and Japan. ... A Soviet occupation of Korea would create an entirely new strategic situation in the Far East, and its repercussions within China and Japan might be far reaching.“*⁴⁴ Sovětský diktátor čekal, že po

³⁸ Korea byla pod japonským vlivem od rusko-japonské války v roce 1905. Byla anektována Japonskem v roce 1910.

³⁹ Některé zdroje se zmiňují pouze o třech státech, které by byly zapojené do systému poručení – USA, SSSR a ČLR.

⁴⁰ DONALDSON, s. 4.

⁴¹ KAUFMAN, Burton I., *Korean Conflict*. Westport 1999, s. 5.

⁴² SANDLER, Stanley, *Korean War. An Interpretative History*. London 1999, s. 23.

⁴³ CHO, s. 164.

⁴⁴ STUECK, s. 17.

vyhlášení války Japonsku jeho jednotky fyzicky vstoupí na poloostrov a začnou ho okupovat.⁴⁵ Dne 8. srpna 1945 vstoupil Sovětský svaz do války na Dálném východě a sovětské jednotky vstoupily ze severu na korejské území 6 dní před kapitulací Japonska⁴⁶ a rychle postupovaly směrem na jih.⁴⁷ Jelikož Čína obsazovala vlastní ztracená území a oblast Indočíny, Koreu mohly obsadit pouze dvě mocnosti – SSSR a USA. Americké jednotky disponovaly prostředky dostatečnými na to, aby se v Koreji vylodily, ale generál MacArthur nejprve soustředil síly na okupaci Japonska.⁴⁸ Na poloostrov vstoupili Američané 8. září. Vytvořením hranice sovětského a amerického vlivu byli pověřeni C. H. Bonesteel a Dean Rusk. Bez ohledu na terén a skutečnost, že severní průmyslová oblast byla oddělena od agrárního jihu, kde žilo i více pracovní síly, byla hranicí stanovena 38. rovnoběžka.⁴⁹ Rozdělení Koreje mělo být dočasné s cílem dosáhnout porážky Japonska. Svou roli sehrála smrt prezidenta F. D. Roosevelta a nástup Harryho S. Trumana 12. dubna 1945, který vyjádřil svou nedůvěru vůči Stalinovi vydáním Generálního rozkazu č. 1 – omezit postup sovětů, čímž zahájil politiku zadržování.⁵⁰ Záměrem okupace tak bylo nejen vytvořit jednotnou, nezávislou a demokratickou vládu, ale nedopustit, aby Sovětský svaz obsadil celý poloostrov.

Sověti kompletně obsadili severní část poloostrova 12. října 1945 pod vedením generála Ivana Čist'jakova. Generál vytvořil 8. února 1946 národní shromáždění tvořené z Korejců, kteří se vrátili z exilu ze Sibiře a Mandžuska, kde bojovali proti japonské nadvládě.⁵¹ Jedním z nich byl i Kim Il-sung,⁵² který jakožto důstojník sloužící v sovětské armádě byl zcela důvěryhodnou osobou pro zastání vysoké funkce.⁵³ Komise pro přípravu nezávislosti Koreje vedená Lyuh Woon-hyungem byla do vytvoření Korejské lidové republiky de facto řídicím orgánem fungujícím i v jižní části. Američané považovali oba tyto orgány za instituce podléhající komunistickému vlivu, ale některé studie ukazují, že

⁴⁵ STUECK, s. 18.

⁴⁶ K japonské kapitulaci došlo 2. září 1945.

⁴⁷ CHO, s. 165.

⁴⁸ STUECK, s. 18.

⁴⁹ SANDLER, s. 22.

⁵⁰ DONALDSON, s. 7.

⁵¹ STUECK, s. 20.

⁵² Kim Il-sung byl kapitánem v korejském batalionu sovětské 88. brigády. Podle svědectví svých spolubojovníků již za 2. světové války hovořil o svých plánech sjednocení Koreje vojenskou cestou.

⁵³ GONČAROV, s. 132.

„they were in no sense Communist-dominated but rather represented the mainstream of social and political forces in liberated Korea.“⁵⁴ Přesto se dá říct, že Stalin usiloval o vytvoření dalšího sovětského satelitu.⁵⁵

Velitel amerických vojsk v Koreji, generál John R. Hodge, postupoval odlišně. Ihned po vylodění rozpustil všechny lidové komise v jižní části poloostrova. Podle jeho názoru byl špatný krok dosazovat do řídicích pozic Korejce, a tak plánoval ponechat ve funkcích Japonce. Tento přístup přispěl ke zhoršení vztahů mezi původními obyvateli Koreje a Američany. I zmíněné první politické hnutí, Výbor pro přípravu korejské nezávislosti (Preparatory Committee for Korean Rehabilitation), bylo iniciováno a sponzorováno Japonci. Hnutí se dva dny před vyloděním Američanů přejmenovalo na Korejskou lidovou republiku a bylo generálem Hodgem rozpuštěno z důvodu, že členové byli komunisté.⁵⁶ 10. září vypukly v Soulu protesty proti Hodgeově politice. Pod tlakem Washingtonu a Korejců nahradil japonského guvernéra a šéfa policie Američany. Byla vytvořena pravicová vláda a korejské policejní složky, postupně nahrazující americké vojáky, kteří byli později z Koreje staženi.⁵⁷ Pod vlivem událostí v Evropě, kde Američané začali finančně podporovat Řecko a ostatní nekomunistické státy pomocí Marshallova plánu, bylo v září 1947 ve Washingtonu rozhodnuto, že Korea není pro USA prioritou, řešení korejského problému by mělo být přenecháno OSN a nákladné vydržování amerických vojsk v Koreji musí být ukončeno. Kritika vysokých výdajů pocházela zejména od konzervativců v Kongresu.⁵⁸ Z obav před zahájením útoku Li Syn-mana na sever neměla být v Koreji ponechána ani těžká vojenská technika.⁵⁹ Američané opustili Jižní Koreu do června 1949.⁶⁰

Organizace spojených národů v září 1947 zřídila dočasnou komisi, která zorganizuje volby v obou Korejích. Komisi byl však zamítnut přístup na sever, a tak doporučila konání voleb pouze na jihu.⁶¹ V květnu 1948 vyhrál ve volbách Li Syn-man a 15. srpna vyhlásil Korejskou republiku, která v prosinci téhož roku získala místo v OSN a byla uznána jako jediná korejská vláda. Reakcí na to

⁵⁴ CHO, s. 175.

⁵⁵ GONČAROV, s. 131.

⁵⁶ SANDLER, s. 32.

⁵⁷ Do konce roku 1945 činil počet amerických vojáků na poloostrově cca 45 000.

⁵⁸ STUECK, s. 25.

⁵⁹ KAUFMAN, s. 7.

⁶⁰ SANDLER, s. 39.

⁶¹ CATCHPOLE, Brian, *Korejská válka. 1950–53*. Praha 2003, s. 17.

byla na severu vyhlášena Korejská lidově demokratická republika, jejíž vláda byla Kim Il-sung prezentována taktéž jako jediná korejská vláda.⁶² Oba vytvořené státní útvary se reprezentovaly jako zástupci celého korejského národa a odmítaly si vzájemně uznat existenci. Mezi lety 1946 a 1950 proběhlo několik neúspěšných pokusů o uskutečnění voleb, které by vedly ke sjednocení. V jižní části byla rozpoutána guerillová válka proti stávajícímu režimu, iniciovaná zejména komunisty.

Dean Acheson v roce 1950 stanovil americký obranný perimetr, jehož součástí korejský poloostrov nebyl, ačkoli bylo jasné, že Korejská republika bude schopna bez americké pomoci odolávat případné invazi ze severu pouhých pár dní.⁶³

⁶² DONALDSON, s. 10.

⁶³ KAUFMAN, s. 7.

3 Mezinárodní vztahy v průběhu konfliktu

3. 1 Vypuknutí války

Přestože řada zpravodajů z řad Jihokorejců i Američanů varovala před možným útokem ze severu, byla podle oficiálních zpráv ofenzíva v noci na 25. června 1950 překvapením. Dokonce i MacArthur poslal 12. dubna do Washingtonu hlášení o tom, že severokorejská armáda hodlá zaútočit v červnu. Všechna podobná varování byla ovšem ignorována.⁶⁴ Většina vojenských velitelů byla v době útoku buď mimo poloostrov, nebo využívali své víkendové propustky.⁶⁵ Podle hlášení generála MacArthura KLTR zaútočila 8 000 až 10 000 vojáků a 50 tanků,⁶⁶ zatímco v tu dobu hlavní město Soul bránilo 50 000 jihokorejských vojáků.⁶⁷ Někteří autoři tuto skutečnost přisuzují tomu, že Kim Il-sung si byl vědom důležitosti momentu překvapení a kdyby zvýšil stav armády, upoutalo by to na KLTR pozornost.⁶⁸ Vzhledem k tomu, že severokorejská armáda byla od roku 1949 zásobována Sovětským svazem, sovětské údaje ukazují, že KLTR měla početní převahu v tancích, dělostřelectvu, letectvu i pěchotě.⁶⁹ Jihokorejská armáda disponovala 95 000 vojáků bez podpory dělostřelectva a letectva, což byla ukáзка nedůvěry Američanů vůči Li Syn-manovi. Z obav z jihokorejské intervence na sever mu neposkytovali žádnou těžkou techniku.⁷⁰ V regionu Ongjin začala střelba a za svítání severokorejská artilérie zahájila palbu na šest různých cílů podél 38. rovnoběžky.

⁶⁴ MASTNY, Vojtěch, *Cold War and Soviet Insecurity. The Stalin Years*. Cary 1998, s. 95.

⁶⁵ Oproti 4 divizím a 1 pluku, které hranici obvykle střežily, byly v dobu útoku na místě jen 4 pluky a 1 prapor.

⁶⁶ Údaje o počtu vojáků na obou stranách se v různých zdrojích liší. V Chungově monografii *Korea and the United States through War and Peace 1943-1960* se hovoří o 93 000 jihokorejských obráncích bez podpory letectva i dělostřelectva a o 35 000 sibiřských Korejcích, kteří bojovali se sovětskou armádou ve Stalingradu a několik tisíc Korejcích z Číny. V Sandlerově monografii se jedná o 98 000 vojáků jihokorejské armády a 135 000 vojáků lidové armády včetně veteránů z čínské občanské války.

⁶⁷ CUMINGS, Bruce, *Origins of the Korean War. Roaring of the Contract 1947-1950*. Seoul 2002, s. 584.

⁶⁸ DONALDSON, s. 15.

⁶⁹ GONČAROV, s. 147.

⁷⁰ DONALDSON, s. 23.

Ačkoli některé publikace říkají, že KLDK zaútočila 25. června na jihokorejskou republiku, není doložen dokument, který by jasně dokazoval, kdo jako první zaútočil. Záznamy se shodují na tom, že ofenzíva začala na poloostrově Ongjin kolem čtvrté hodiny ráno. Je očividné, že Kim Il-sung připravoval své jednotky na útok, protože dvě nepřipravené divize by stěží pronikly přes koridor bráněný přesilou až k Soulu, navíc zpráva důstojníka Thomase D. McPhaila dokazuje, že během druhé půlky června Severokorejci přesunuli civilisty dále od 38. rovnoběžky.⁷¹ Z vojenského hlediska je ale Ongjin lepší strategický bod spíše pro ofenzívu z jihu na sever. Jeho obsazení by znamenalo přímé silniční i železniční spojení s Pchjongjangem. Vůdci jihokorejské armády také několikrát veřejně hlásali svůj záměr o pochodu na sever. Žádný z těchto údajů však není přímým doložením iniciátora útoku. Existuje několik dokumentů, které naznačují, že severokorejské armádě byl dán rozkaz k přípravě útoku, ale tyto dokumenty nebyly verifikovány a žádný z přímých účastníků nepotvrdil jejich správnost.⁷²

O půlnoci 27. června selhala obrana Soulu a byla zahájena chaotická evakuace.⁷³ Během prvních dní bojů jihokorejská armáda přišla o polovinu svých jednotek.⁷⁴ Během šesti týdnů se severokorejská armáda probojovala skrz jižní Koreu, zatímco jihokorejská armáda ustupovala na jih k Pusanu, kde se jí podařilo udržet pozice díky pomoci amerických jednotek.⁷⁵

⁷¹ Reakcí na McPhailovu zprávu bylo shromáždění 6. divize a její přesunutí do obranných pozic. Je pravděpodobné, že informace však nebyla poslána dalším jihokorejským jednotkám, protože zprávy naznačující vojenskou aktivitu ze severu byly na denním pořádku. Záznamy z velitelství (G-2) například říkají, že mezi 8. a 15. 6. se na 38. rovnoběžce odehrálo 14 incidentů.

⁷² Chu Yong-bok přeložil v roce 1979 utajený rozkaz k invazi údajně vydaný Ruskem 23. června., který přikazoval, že všechny ozbrojené síly v severní Koreji se mají počínaje tímto dnem připravovat na útok. Pravost dokumentu nebyla potvrzena.

⁷³ STUECK, s. 11.

⁷⁴ CHUNG, Henry, *Korea and the United States through War and Peace 1943–1960*. Seoul 2000, s. 157.

⁷⁵ CHO, s. 201.

3. 2 Postavení jednotlivých států

3. 2. 1 USA

Ministr zahraničí Dean Acheson informoval Trumana o severokorejském útoku při prezidentově návštěvě svého bratra v Independence v Missouri. Bylo mu doporučeno, aby se ihned nevracel do Washingtonu. V té chvíli nebylo jasné, kdo byl agresorem, jak rozsáhlý je útok a zda je jihokorejská armáda schopná se bránit.⁷⁶ Ještě než byl Truman o bojích obeznámen, Acheson předal korejský problém Radě bezpečnosti OSN. Achesonův názor byl, že se jednalo o promyšlený krok celé komunistické aliance, která chce ovlivňovat celý svět. On i Truman věřili, že to je celá invaze vedená z Moskvy.⁷⁷ Podle Cummingse se však mýlili a agrese byla výsledkem Li Syn-manovy politiky od konce druhé světové války.⁷⁸ Američtí specialisté na SSSR byli přesvědčeni, že Kim Il-sung je pod Stalinovým přímým vlivem, takže invaze ze severu by byla agresí Sovětského svazu. Pochybovali však, že SSSR chtěl v této chvíli vstoupit do konfliktu s USA.

Velitel amerických vojenských sil na Dálném východě generál Douglas MacArthur začal jako odpověď na Li Syn-manovu žádost o pomoc nalodovat vojsko a munici ze svých pozic v Japonsku aniž čekal na rozkaz z Washingtonu.⁷⁹ Truman okamžitě vyjádřil názor, že je nutné proti agresi zakročit. Vedla ho k tomu řada aspektů, kvůli kterým neměl jinou možnost. V únoru 1950 začal senátor státu Wisconsin Joseph McCarthy prohlašovat, že komunisté infiltrovali Ministerstvo zahraničí, čímž prohloubil atmosféru strachu, nedůvěry a paranoi. Republikáni obviňovali Trumana z toho, že přenechal Čínu komunistům a antikomunismus se stal jedním z hlavních témat americké vnitřní politiky. Prezident také vyjádřil své obavy o budoucnost OSN v prohlášení: „*The foundations and the principles of the United Nations were at stake unless this unprovoked attack on Korea could be stopped.*“⁸⁰ Pokud by OSN ani USA nezasáhly, ztratily by důvěru u všech svých spojenců a jejich prohlášení

⁷⁶ JENKINS, Roy, *Truman*. Praha 1996, s. 156.

⁷⁷ SANDLER, s. 52.

⁷⁸ CUMINGS, s. 628.

⁷⁹ CHUNG, s. 158.

⁸⁰ DONALDSON, s. 17.

o zajišťování světového míru a pomoci slabším státům by byly pouze nesplněné sliby. Prestiž OSN i USA jako garantů světového míru a kolektivní bezpečnosti by byla snížena v Asii i v Evropě.⁸¹ Naopak pokud USA efektivně zasáhnou, podpoří to japonskou ochotu přijmout americkou ochranu a možná to donutí Čínu přehodnotit svou alianci se Sovětským svazem, který se ukáže jako slabý.⁸² V neposlední řadě musel Truman jednat i v souladu se svou vlastní doktrínou.

Na druhou stranu byl korejský konflikt vyřešením problému, který byl shrnut v tajném dokumentu s názvem NSC 68,⁸³ jenž byl prezidentovi prezentován v dubnu 1950. V části dokumentu bylo následující: „*The Soviet Union is animated by a new fanatic faith, antithetical to our own, and seeks to impose its absolute authority over the rest of the world. (...) In the context of the present polarization of power a defeat of free institutions anywhere is a defeat everywhere,*“⁸⁴ čímž dokument varoval před rozšířením studené války v globální perspektivě a znamenalo to, že expanzivní snahy SSSR mají být nejen zastaveny, ale zatlačeny zpátky do svých hranic. Dále poukazoval na rostoucí bojeschopnost Sovětského svazu, který bude v roce 1954 na stejné úrovni ve výzbroji jadernými zbraněmi jako USA a že Spojené státy v tu dobu nebudou kvůli neadekvátnímu rozpočtu na obranu v obranyschopné pozici.⁸⁵ Truman by na dokument musel reagovat přípravou na defenzívu a razantně zvýšit výdaje na obranu.

Převaha útočníků donutila Achesona prosadit rychlou vojenskou pomoc a už 26. června, před vyjádřením Rady bezpečnosti, prosadil použití amerických vzdušných a námořních sil v Koreji.⁸⁶ Prezident požádal o svolání zasedání Rady bezpečnosti OSN, která by vydala rezoluci ohledně korejské agrese. Dne 30. června udělil svolení k použití pozemních jednotek a následujícího dne vstoupily na poloostrov dvě americké divize z Japonska.⁸⁷

⁸¹ CHO, s. 198.

⁸² CUMINGS, s. 631.

⁸³ Rada národní bezpečnosti (National Security Council).

⁸⁴ STUECK, s. 42.

⁸⁵ JENKINS, s. 153.

⁸⁶ CUMINGS, *The Korean War. A History*. New York 2010, s. 12.

⁸⁷ Při plánování vylodění v Inčchonu byla řešena otázka, jestli zastavit postup OSN na 38. rovnoběžce. Truman, MacArthur, Eisenhower i George Marshall byli pro překročení hranice, což vyžadovalo souhlas Rady bezpečnosti, aby to nevypadalo jako unilaterální postup USA. Vláda britského premiéra Clementa Attleeho souhlasila. Na poli OSN proti tomu vystoupila Indie. Rezoluce byla přijata 7. října.

Operační skupina Smith pod velením podplukovníka Charlese B. Smithe byla první nasazenou americkou jednotkou. Dorazila do Koreje 1. července, ale kvůli své výbavě, kterou nemohla zastavit postupující severokorejské tanky T-34, získané v rámci sovětské podpory, musela ustoupit. Jejím úkolem, stejně jako úkolem dalších jednotek (3. prapor 34. pluku a 21. pluk), bylo zdržovat postup KLDK, aby mohl být pusánský perimetr lépe připraven na obranu.⁸⁸ Podařilo se jim severokorejský útok zdržet dostatečně dlouhou dobu na to, aby byla oblast okolo Pusanu udržena. V průběhu války nastal obrat úspěšně provedeným vyloděním jednotek OSN v Inčchon 15. září. Do konce září byl osvobozen Soul, americké jednotky překročily 38. rovnoběžku a zatlačovaly severokorejské jednotky k čínským hranicím.⁸⁹ Nebylo jasné, jestli se SSSR nebo ČLR nezapojí do bojů ve chvíli, kdy vojáci OSN překročí 38. rovnoběžku.⁹⁰

Podle Cummingse neexistují přímé důkazy o tom, že byl Kim Il-sung překvapen Achesonovou a Trumanovou reakcí, ačkoli na základě záznamů z jednání v únoru 1950 byl Kim stále přesvědčen, že Amerika nebude zasahovat v pro ni tak bezvýznamném místě jako je korejský poloostrov.⁹¹ Jeho rétorika naznačovala, že pokud USA vstoupí do války, odpovědí bude zapojení Sovětského svazu.⁹² Stalin se ale od války oficiálně distancoval, jeho roli v protiofenzívě však převzal Mao se svou lidovou armádou. Komunističtí vůdci byli nepochybně zaskočeni minimálně razancí amerického zásahu a rychlostí protiútoků. Čína před vypuknutím konfliktu vyjadřovala náklonnost ke korejskému komunistickému vůdci, a proto z obav před její intervencí nařídil Truman MacArthurovi, aby nepostupoval k řece Ja-lu, která protékala čínsko-korejskou hranicí.⁹³ Generál ho však při setkání na ostrově Wake 15. října ujistil, že boje budou ukončeny do Dne díkůvzdání a podél řeky Ja-lu umístí pouze korejské jednotky, které budou sloužit jako nárazníkové pásmo mezi jednotkami OSN a Číňany.⁹⁴ Truman při poradě jasně řekl, že nechce riskovat válku s Čínou nebo Sovětským svazem.⁹⁵ MacArthurův plán na ofenzívu na

⁸⁸ CATCHPOLE, s. 28.

⁸⁹ KAUFMAN, s. 9.

⁹⁰ DONALDSON, s. 22.

⁹¹ GONČAROV, s. 142.

⁹² CUMINGS, Bruce, *Origins of the Korean War. Roaring of the Contract 1947–1950*. Seoul 2002, s. 633.

⁹³ GADDIS, s. 49.

⁹⁴ CATCHPOLE, s. 72.

⁹⁵ DONALDSON, s. 31.

sever s 8. armádou pokračující podél západního pobřeží s následným obsazením Pchjongjangu a vyloděním amerických jednotek u Wonsanu na východním pobřeží byl schválen 29. září. Otázka překročení 38. rovnoběžky byla rozhodnuta navzdory varovným zprávám indického velvyslance v Pekingu, který podával zprávy ze svých rozhovorů s Čou En-lajem a z jeho oficiálních proslovů. V jedné z jeho zpráv stálo, že „*Peking might intervene if UN Forces should cross the Parallel.*“⁹⁶ 25. října, kdy jihokorejské jednotky dosáhly řeky Ja-lu, začaly první potyčky s čínskými vojáky. Čínští „dobrovolníci“⁹⁷ se začali přesunovat přes hranice a v utajení čekali na zahájení protiofenzívy v listopadu, kvůli které musel MacArthur vydat následně rozkaz k ústupu.⁹⁸ Válka se zapojením Číňanů dostala do patové situace, ani jeden ze soupeřů nebyl schopen vytlačit toho druhého z poloostrova. Přes opakované mírové rozhovory, iniciované mj. Sověty v květnu 1951, byly výsledkem pouze vysoké ztráty na životech a válečné výdaje. Truman v roce 1952 prohrál prezidentské volby a nevyřešená situace v Koreji, byla nepochybně jedním z důvodů jeho neúspěchu.

Prostředkem pro udávání směru války se stala otázka použití atomové bomby. Ta byla diskutována při vypuknutí války v červnu 1950, po čínské ofenzívě v listopadu a v dubnu 1951.⁹⁹ Bombardéry schopné nést jadernou zbraň byly dokonce přepraveny na ostrov Guam. Číňané si byli hrozby nukleárního útoku USA vědomi, ale pokládali ho za nepravděpodobný, protože SSSR by odpověděl shozením bomby do některého z center Evropy. USA na konci roku 1950 disponovaly 369 atomovými bombami a Sovětský svaz pravděpodobně pouhými 5. Jejich použití by však mělo pro Trumana dalekosáhlé politické důsledky. Navíc v industriálně decentralizované Koreji ani v Číně nebylo mnoho cílů, jejichž zničení by omezilo jejich akceschopnost.¹⁰⁰

⁹⁶ GONČAROV, s. 170.

⁹⁷ Mao se obával oficiálního vyhlášení války Číně, do které by kvůli číno-sovětské alianci vstoupil i SSSR a pravděpodobně by přerostla v další světovou válku. Aby nemohly být útočící jednotky jednoznačně identifikovány jako čínské, označil je za dobrovolníky.

⁹⁸ CATCHPOLE, s. 96.

⁹⁹ KAUFMAN, s. 41.

¹⁰⁰ GADDIS, s. 61.

3. 2. 2 OSN

USA měly na rozhodování Rady bezpečnosti velký vliv, zejména i díky absenci sovětského zástupce, která trvala od ledna 1950.¹⁰¹ Rada bezpečnosti se na žádost Spojených států sešla 25. června, odsoudila severokorejskou agresi jako narušení míru a vyzvala k okamžitému ukončení nepřátelských akcí a stažení jednotek zpět za 38. rovnoběžku.¹⁰²

Při dalším zasedání Rady 27. června byla přijata rezoluce doporučující „poskytnout Korejské republice takovou pomoc, jaká bude nutná k odražení ozbrojeného útoku a k nastolení míru a bezpečnosti v oblasti“.¹⁰³ Při hlasování byla proti pouze Jugoslávie. Britové odsouhlasili mezinárodní vojenskou akci na podporu Jižní Koreje, protože se obávali, že pokud invaze bude nepotrestána, SSSR rozpoutá agresi i v Íránu, kde měla Velká Británie své zájmy a v říjnu poslala dva bataliony pěchoty z Hong Kongu na pomoc obraně pusánského perimetru.¹⁰⁴ V červenci se zástupci OSN shodli na tom, že je potřeba sestavit jednotné vedení pro válečné operace v Koreji a pověřili Trumana, aby jmenoval hlavního velitele. Truman zvolil generála MacArthura. Všichni jeho velitelé v poli byli Američané, 15 zapojených států mělo malý vliv na chod války.¹⁰⁵ Rozhodnutí o společném velení vyvolalo otázku, zda tím USA nezískaly příliš mnoho moci nad ostatními členy OSN.

Indický ministerský předseda Džaváharlál Néhrú (Jawaharlal Nehru) navrhl na začátku července mírové řešení konfliktu spočívající v tom, že Čínská lidová republika dostane místo v Radě bezpečnosti, do které se zároveň vrátí i sovětský zástupce, a podpoří okamžité zastavení palby v Koreji, stažení severokorejských jednotek zpět za 38. rovnoběžku a vytvoření jednotné nezávislé Koreje. Zatímco vůdci Číny a Sovětského svazu souhlasili, návrh zamítl Truman.¹⁰⁶

Otázka, zda se mají jednotky OSN v protiútoky zastavit na 38. rovnoběžce, byla zodpovězena v projevu Warrena Austina,¹⁰⁷ který

¹⁰¹ JENKINS, s. 159.

¹⁰² CHUNG, s. 160.

¹⁰³ NÁLEVKA, s. 89.

¹⁰⁴ KAUFMAN, s. 23.

¹⁰⁵ DONALDSON, s. 26.

¹⁰⁶ STUECK, s. 51.

¹⁰⁷ Senátor ze státu Vermont, v letech 1946-1953 působil jako americký velvyslanec v OSN.

argumentoval tím, že od konce 2. světové války je cílem OSN dosáhnout nezávislosti a jednoty Koreje. Toho má být dosaženo ve chvíli, kdy budou nepřátelské severokorejské jednotky z poloostrova vypuzeny.¹⁰⁸ V souladu s rozhodnutím o překročení 38. rovnoběžky v říjnu 1950 byla přijata i tzv. Rezoluce sedmi o ustavení jednotné, demokratické a nezávislé korejské vlády a byla ustanovena Komise pro sjednocení a rehabilitaci Koreje.¹⁰⁹ Intervence Číny způsobila obavy ve Washingtonu i v OSN, protože nikdo se nehodlal pustit do otevřené války s Čínou.

Zpočátku byla agrese vyhodnocena jako defenzivní akt Číny na obranu hydroelektráren na Ja-lu, které produkovaly elektřinu pro průmysl v Mandžusku. Proto britský vyslanec Sil Gladwyn Jebb žádal o diskuzi se zástupci ČLR, ve které by Rada garantovala ochranu čínských zájmů v severní Koreji. Z Pekingu byla v návaznosti na to vyslána do New Yorku devítičlenná delegace. K dohodě vedoucí k míru však nedošlo a postavení Číny vůči USA bylo jasné z projevu čínského delegáta generála Wu: *„The real intention of the U.S., as MacArthur has confessed, is...to dominate every Asiatic port from Vladivostok to Singapore... Regardless of the savagery and cruelty of the American imperialist aggressor, the hard struggling people of Japan, the victoriously advancing people of Vietnam, the heroically resisting people of Korea, (...), and all the oppressed nations and peoples of the East will certainly unite in close solidarity.“*¹¹⁰

Po svém návratu do Rady bezpečnosti na začátku srpna 1950 Jacob Malik opět otevřel otázku přijetí komunistické Číny do OSN a prezentoval sovětský postoj ke korejské válce, podle něhož se jednalo o občanskou válku, která by měla být vyřešena samotnými Korejci. Dále navrhoval, aby zástupci obou Korejí byli přizváni na setkání v Lake Success¹¹¹ a zúčastnili se diskuse ohledně korejského problému. Žádný z Malikových návrhů nebyl přijat.¹¹²

Rada bezpečnosti odsoudila čínskou intervenci jako krok, který překazil cíl OSN – nastolit mír a bezpečí. Na zasedání Rady 28. listopadu byl poprvé přítomen čínský delegát, kterého americký zástupce Warren Mitchell ujišťoval,

¹⁰⁸ STUECK, s. 63.

¹⁰⁹ NÁLEVKA, s. 89.

¹¹⁰ CHUNG, s. 210.

¹¹¹ Sídlo OSN v New Yorku.

¹¹² STUECK, s. 60.

že USA nemá na Dálném východě teritoriální ambice a žádal o ujištění, že čínské zájmy jsou v souladu se stanoviskem OSN, tedy mírové.¹¹³

Acheson navrhoval zřídit demilitarizovanou zónu kolem řeky Ja-lu a zahájit mírové rozhovory.¹¹⁴ MacArthur byl naopak zastáncem totální války a navrhoval shození atomové bomby. Protože otevřeně kritizoval opatrnou zahraniční politiku Washingtonu, byl v dubnu 1951 odvolán a nahradili ho generál M. Ridgway a James van Fleet.¹¹⁵

3. 2. 3 SSSR

Od prosince 1949 až do června 1950 Kim Il-sung několikrát navštívil Moskvu a snažil se získat Stalinův souhlas a podporu k útoku. Sovětský diktátor i Mao byli přesvědčeni, že agrese pravděpodobně vyprovokuje reakci Američanů, ale samozřejmě sympatizovali s Kimovým záměrem sjednotit korejský národ a rozšířit komunismus.¹¹⁶

Korejský poloostrov měl pro Sovětský svaz důležitý strategický význam. Pokud by vypukla otevřená válka mezi SSSR a USA, měl by z něj Sovětský svaz výhodnou pozici pro útok do Japonska.¹¹⁷ Na druhou stranu Japonsko mohlo být ohroženo Sověty z Mandžuska nebo Vladivostoku, takže zisk Koreje nebyl pro Stalina v tomto ohledu bezpodmínečně nutný.¹¹⁸ Rozpoutání konfliktu na Dálném východě by odvedlo pozornost Západu od Evropy a zapojení Číny by navíc způsobilo její větší závislost na SSSR. Konflikt by hrál ve prospěch Sovětského svazu, aniž by musel být aktivně zapojen do bojů.

Ještě na konci roku 1949 byl však Stalin proti agresi a na Kimův argument, že když USA nezasáhly během občanské války v Číně, tak nezasáhnou ani v Koreji, řekl: „*The Americans abandoned China because they had been dealing with the problems of this country for a long time. They well understood how enormous the task was to rescue Chiang Kai-shek and the*

¹¹³ CATCHPOLE, s. 101.

¹¹⁴ DONALDSON, s. 34.

¹¹⁵ NÁLEVKA, s. 90.

¹¹⁶ GADDIS, s. 48.

¹¹⁷ CHO, s. 196.

¹¹⁸ CUMINGS, Bruce, *Origins of the Korean War. Roaring of the Contract 1947–1950*. Seoul 2002, s. 632.

*limitations of their potential to accomplish it. Korea is a quite different case. The Americans will never agree to be thrown out of there and because of that, to lose their reputation as a great power.*¹¹⁹ Po Kimově ujištění během tajné návštěvy Moskvy v dubnu 1950, že jižní Korea bude dobyta do tří dnů a že Američané díky rychlému útoku nebudou mít čas odpovědět, dal Stalin souhlas s útokem.¹²⁰ Opakovaně však říkal Kimovi, že i v případě amerického zásahu se Sovětský svaz do bojů nezapojí a bude muset žádat o pomoc Maa.¹²¹

KLDR byla před ofenzívou zásobována sovětskou municí, byla vybavena ruskými tanky T-34 a sovětský vojenský poradci pomáhali velitelům severokorejské armády vytvořit strategii útoku. Dne 5. března 1950 Stalin schválil na základě Kimovy žádosti o vojenskou pomoc vybavení šesti nových severokorejských pěchotních divizí.¹²² Během března pak probíhaly do severní Koreje i přepravy bavlny, železa, zlata a dalších materiálů.¹²³ Stalin byl 27. května informován o tom, že severokorejská armáda podnikne útok do konce dalšího měsíce a stáhl z Koreje své vojenské poradce. Přesné datum útoku mu však zůstalo skryto.¹²⁴ Je otázkou, proč sovětský diplomat Jacob Malik v době útoku nebyl přítomen na jednání na protest proti účasti taiwanského zástupce v Radě bezpečnosti OSN, kvůli čemuž nemohl vetovat rezoluci Rady bezpečnosti o zásahu proti severokorejské agresi.

Po zahájení bojů 25. června zůstal sovětský informační aparát tichý po dobu tří dnů a prezentování zpráv z Pchjongjangu nekomentoval. V ranních hodinách 26. června bylo sovětským lodím, které se plavily z přístavu Dairen, nařízeno, aby se vrátily a zůstaly mimo válečnou zónu, což bylo podle Kennanova vyjádření pro Sověty ponižující, protože tím drželi své lodě mimo své teritoriální vody. Sovětský tisk se k situaci vyjádřil až 28. června a odsoudil Trumanova rozhodnutí jako agresi proti Koreji a Číně.¹²⁵ Andrej Gromyko¹²⁶ se

¹¹⁹ GONČAROV, s. 138.

¹²⁰ Na dubnovém setkání byl přítomen i vůdce jihokorejských komunistů Pak Hon Yong, který informoval Stalina o 200 000 vojácích, kteří byli připraveni zahájit útočné akce proti Li Syn-manově režimu jakmile dostanou signál ze severu.

¹²¹ GONČAROV, s. 145.

¹²² CHO, s. 193.

¹²³ MASTNY, s. 94.

¹²⁴ Tamtéž, s. 97.

¹²⁵ CUMINGS, s. 644.

¹²⁶ V letech 1943-1946 působil ve Washingtonu jako sovětský velvyslanec a stal se prvním představitelem SSSR v OSN, na jejímž založení se podílel. Následně byl náměstkem sovětského ministra zahraničí a v letech 1952-1953 byl velvyslancem v Londýně.

6. července setkal v Moskvě s britským velvyslancem sirem Davidem Kellym a sdělil mu, že SSSR si přeje vyřešení konfliktu mírovou cestou, ale nebude tlačit na KLDK, aby ustoupila, protože dle Sovětů byla agrese vyprovokována jím. Čínsko-sovětská smlouva z roku 1950 zadávala Sovětskému svazu povinnost zasáhnout, pokud bude spáchán útok na Čínskou lidovou republiku.¹²⁷ Stalin ze začátku odmítl vojensky podpořit armádu ČLR, jak před konfliktem slíbil, což způsobilo zhoršení vztahů mezi sovětským a čínským vůdcem, který se tímto rozhodnutím cítil zrazen.¹²⁸ Podle zdrojů byly vyslány dvě sovětské letecké divize a deset tankových regimentů na obranu severovýchodní Číny.¹²⁹ Sovětští piloti se do bojů proti americkému letectvu připojili v lednu 1951.¹³⁰ Avšak Moskva poskytla Číně dostatek zbraní na vybavení 64 pěchotních divizí a 22 leteckých divizí.¹³¹

Na začátku srpna se Jacob Malik vrátil do Rady bezpečnosti a tvrdil, že rozhodnutí o intervenci v Koreji jsou nelegální a žádal jejich přehodnocení.¹³² Jeho námítky však zůstaly nevyslyšeny, severokorejská agrese byla označena jako narušení míru. Svou žádost o ukončení konfliktu prezentoval Kennanovi v květnu 1951, kdy byly poprvé zahájeny mírové rozhovory.¹³³

3. 2. 4 Čínská lidová republika

Čína spolupracovala s KLDK před válkou už více než rok, během kterého byli korejští veteráni z čínské války proti nacionalistům přepravováni zpět do Koreje.¹³⁴ Poté, co Kim Il-sung získal Stalinův souhlas s útokem a upozornění, že o vojenskou pomoc bude muset žádat Čínu, podnikl severokorejský vůdce návštěvu Pekingu v polovině května 1950, kdy mu Mao

¹²⁷ MASTNY, s. 93.

¹²⁸ KAUFMAN, s. 40.

¹²⁹ DONALDSON, s. 30.

¹³⁰ MOON, Chung-in, *Ending the Cold War in Korea. Theoretical and Historical Perspectives*. Seoul 2001, s. 183.

¹³¹ GONČAROV, s. 201.

¹³² CUMINGS, s. 637.

¹³³ CATCHPOLE, s. 139.

¹³⁴ Zdroje uvádí, že se jednalo o 14 000 vojáků. Kim Il-sung držel přesun Korejců z Číny v tajnosti, nechal je nosit severokorejské uniformy a oficiální verzí bylo, že tito vojáci byli v Číně pouze na cvičení.

přislíbil pomoc v případě neúspěchu v podobě tří čínských divizí, které přesunul blíže ke hranicím s KLR.¹³⁵

Po vstupu USA do války Mao skutečně přesunul 90 000 vojáků blíže k řece Ja-lu.¹³⁶ Čínský diktátor nevěřil, že Koreu lze unifikovat mírovou cestou, ale chtěl se vyhnout oficiálnímu vyhlášení války s USA.¹³⁷ Svou roli v rozhodování o zapojení Číny do bojů v Koreji hrály psychologické aspekty.¹³⁸ Mao byl namotivován svým úspěchem v čínské revoluci, věřil, že dokáže USA v Koreji porazit a viděl zapojení Číny jako zvýšení čínské prestiže ve východní Asii.¹³⁹ Podle Chruščevových pamětí Mao na Stalinovu otázku ohledně možnosti americké intervence v Koreji odpověděl, že USA pravděpodobně nezasáhnou, protože se bude jednat o interní korejskou záležitost, kterou by si Korejci měli vyřešit sami.¹⁴⁰ Mao využil americké intervence jako prostředek k odvrácení pozornosti veřejnosti od ekonomických problémů. Poukazoval na nebezpečí amerického imperialismu a mezi 17. a 24. červencem uspořádal „Týden nenávisti Americe“.¹⁴¹

Ještě v září 1950 Čou En-laj naznačoval, že Čína nebude zasahovat do konfliktu zejména z důvodu své špatné ekonomické situace. Byly to ovšem klamné informace, protože už 5. srpna vydal rozkaz svým generálům na severovýchodě, aby byli do konce měsíce připraveni k boji.¹⁴² Před překročením 38. rovnoběžky vojsky OSN, 3. října, Čou změnil svůj přístup a oficiálně oznámil, že Čína vstoupí do bojů, pokud USA vstoupí do KLR.¹⁴³

Skutečnost, že Stalin odmítl přímo podpořit čínskou protiofenzívu svými letadly a do ledna 1951 letectvo poskytoval pouze na obranu severovýchodní Číny, byla pro Mao zklamáním. Přesto podle dostupných dokumentů Mao své plány často konzultoval se Stalinem a jejich osobní vztah a tedy i vztah mezi SSSR a ČLR se během války velmi zlepšil.¹⁴⁴

¹³⁵ CATCHPOLE, s. 25.

¹³⁶ KAUFMAN, s. 38.

¹³⁷ MASTNY, s. 95.

¹³⁸ MOON, s. 102.

¹³⁹ KAUFMAN, s. 39.

¹⁴⁰ GONČAROV, s. 143.

¹⁴¹ STUECK, s. 52.

¹⁴² Tamtéž, s. 65.

¹⁴³ DONALDSON, s. 30.

¹⁴⁴ MOON, s. 183.

První čínský útok byl zahájen 25. října proti jihokorejské 6. divizi. Následovala zimní ofenzíva, při které se americký X. sbor i 8. armáda¹⁴⁵ musely stáhnout o více než 300 mil.¹⁴⁶ Indie spolu s dalšími 12 zeměmi vyslaly do Pekingu 5. prosince žádost o ukončení palby, zastavení čínských jednotek na 38. rovnoběžce a vyřešení korejského problému na konferenci mocností. Návrh byl přijat i v OSN a byla vytvořena tříčlenná skupina, která měla vypracovat podmínky, za kterých by měly být boje ukončeny.¹⁴⁷ Mao návrh odmítl.

Na začátku roku 1951 Mao odmítl přistoupit na podmínky příměří, dokud nebudou síly OSN vytlačeny do Tichého oceánu.¹⁴⁸ Požadoval setkání sedmi mocností v Číně, přijetí komunistické Číny do Rady bezpečnosti a okamžité stažení všech cizích vojsk z Koreje.¹⁴⁹ Je možné, že Mao souhlasil s uzavřením příměří až po důrazné Eisenhowerově výhrůžce o použití jaderných zbraní.¹⁵⁰

¹⁴⁵ Jednotky OSN byly rozděleny do dvou hlavních částí – 8. Armády pod velením generála Waltona Walkera, která byla na západě a X. sboru, vedeného generálem Edwardem M. Almondem na východě.

¹⁴⁶ SANDLER, s. 117.

¹⁴⁷ CHEN, s. 92.

¹⁴⁸ MOON, s. 181.

¹⁴⁹ CHEN, s. 93.

¹⁵⁰ KAUFMAN, s. 41.

4 Vliv ukončení konfliktu na mezinárodní vztahy

4. 1 Důvody zastavení konfliktu

Je otázkou, do jaké míry bylo uzavření příměří v roce 1953 způsobeno výměnou dvou z nejdůležitějších aktérů války. Josif Vissarionovič Stalin 5. března téhož roku zemřel, nahradil ho Nikita Sergejevič Chruščov a na post amerického prezidenta místo Trumana nastoupil Dwight Eisenhower.¹⁵¹ Zástupcem SSSR na půdě OSN se stal Andrej Vyšinskij a na jeho místo ministra zahraničí byl povýšen Molotovov. V projevech na Stalinově pohřbu Vyšinskij, premiér Malenkov i Lavrentij Pavlovič Berija zmínili myšlenku koexistence dvou rozdílných systémů, kapitalismu i socialismu. Stejně tak Malenkov ve svém projevu z 15. 3. vyjádřil, že neexistuje žádný spor, který by se nedal rozhodnout mírovými prostředky na základě vzájemného pochopení. 16. dubna v podobném duchu zazněl projev prezidenta Eisenhowera, známý jako *Chance for Peace*.

Ačkoli Stalin oficiálně schválil Kim Il-sungův plán na obsazení Jižní Koreje, překvapen razancí amerického protiútoky byl již ve druhém roce bojů ochoten jednat o příměří. Nechtěl se dostat do situace, kdy by v závodu ve zbrojení soupeřil s největší vojenskou velmocí světa, Spojenými státy. Takový boj by s největší pravděpodobností prohrál. Sovětský diplomat Jakov Malik navrhl 23. června 1951 Radě bezpečnosti ukončení války v Koreji. O této záležitosti jednal již o několik dní dříve s delegáty OSN a mimo jiné i s Georgem F. Kennanem,¹⁵² ovšem bez vědomí Mao Ce-tunga.¹⁵³ Zdlouhavé mírové rozhovory se staly terčem kritiky veřejnosti, OSN, vedení zainteresovaných států i vojáků.

Široká veřejnost západního světa se o konflikt příliš nezajímala. Korejský poloostrov byl pro většinu lidí neznámý. Oproti tomu komunistická propaganda se starala o to, aby „*lidé byli o situaci aktuálně informováni, samozřejmě*

¹⁵¹ STUECK, William, *The Korean War. An International History*. Princeton 1995, s. 308.

¹⁵² Americký diplomat a historik, od 21. 12. 1951 byl vyslancem USA v SSSR.

¹⁵³ MOON, Chung-in, *Ending the Cold War in Korea. Theoretical and Historical Perspectives*. Seoul 2001, s. 75.

prostřednictvím jejich tisku a rozhlasu“.¹⁵⁴ Veřejnost pocítila válku zejména kvůli zvýšení životních nákladů. Neustálé napětí a hrozba vyostření konfliktu vedly ke snahám ukončit válku co nejdříve. Pro USA to samozřejmě znamenalo vyjednat podmínky naplňující jejich cíle, které se v průběhu války měnily. Stálým bodem však nepochybně bylo ukázat světu, že jsou ochotny použít vojenskou sílu ve jménu politiky zadržování komunismu a že nebudou opakovat politiku appeasementu z první poloviny 20. století. Projevil se však fakt, že otázka atomové bomby byla čistě teoretická a i za cenu zdlouhavého konfliktu k použití jaderných zbraní nedošlo. Původní cíle – sjednocení Koreje, zastavení válečných operací, nerozšíření války – se časem, zejména po agresí armády Čínské lidové republiky, změnilo na dosažení alespoň nějakého kompromisu a rychlé obnovení míru.

Otázkou zůstávalo, kam až je správné zajít. Agrese Číny a Severní Koreje musela být potrestána, protože pokud by uzavření míru znamenalo status quo, další potenciální agresory by podpořila myšlenka, že jejich situace se nemůže zhoršit, pokud zahájí útok, jinými slovy by neměli co ztratit.¹⁵⁵ Odveta vedená na území Číny by však pravděpodobně vyvolala daleko rozsáhlejší konflikt. Kromě politických cílů stimulovaly hledání finálního řešení vojenského konfliktu také vysoké lidské ztráty a vysoké výdaje. Ve válce padlo 54 246 amerických vojáků a 392 000 vojáků a civilistů Jižní Koreje.¹⁵⁶ Jednotlivé zdroje se však v těchto údajích podstatně rozcházejí. V roce 1953 činily válečné výdaje USA 50 miliard dolarů, což je třikrát vyšší částka oproti roku 1950.¹⁵⁷

4. 2 Mírové rozhovory

Představitelé komunistických států, Kim Il-sung a člen vedení čínské komunistické strany Kao Kang, se sešli se Stalinem v Moskvě 13. června 1950. Podle reportéra Š' Če, který setkání popsal, nebyli první dva jmenovaní zpočátku schopni jasně odpovědět na Stalinovu otázku, jestli je lepší okamžitě

¹⁵⁴ CATCHPOLE, Brian, *Korejská válka. 1950-53*. Praha 2003, s. 252.

¹⁵⁵ KISSINGER, Henry, *Umění diplomacie*. Praha 1999, s. 494.

¹⁵⁶ CATCHPOLE, s. 334.

¹⁵⁷ STUECK, s. 350.

zastavit palbu, nebo vybojovat výhodné pozice, teprve poté uzavřít příměří a ponechat jednotky na místě, odkud mohou kdykoli opět začít bojovat.¹⁵⁸ Sovětský diktátor je přesvědčil o výhodnosti příměří a později odeslal Mao Ce-tungovi telegram, ve kterém psal: „*We recognize that an armistice is now advantageous.*“¹⁵⁹ Sovětský svaz 23. června navrhl Radě bezpečnosti zahájení jednání o příměří a 10. července se „*poprvé setkaly delegace Korejské lidové armády a čínských „dobrovolníků“ v čele s generály Nam Irem a Siou Fengem s admirálem Charlesem Turnerem Joyem, který zastupoval velení vojsk OSN. Rozhovory se týkaly přerušování bojů, vymezení demarkační čáry a výměny válečných zajatců.*“¹⁶⁰ Zároveň od této chvíle musely být všechny vojenské akce Američanů schváleny nejvyšším velitelem, protože „*Trumanova vláda věřila, že tímto gestem Číňanům ukáže, že Washington neusiluje o vítězství, a zlepší tak atmosféru jednání.*“¹⁶¹ Podle Kissingera se jednalo o typicky americké gesto, které mělo ukázat, že americká vláda je nakloněna snaze o uzavření míru.¹⁶²

Přestože tuto politiku, jež měla vést minimálně k dohodě o příměří, ukázaly obě bojující strany, veškerá jednání prozatím zůstala na mrtvém bodě a byla pozastavena. Následně byla obnovena až na podzim téhož roku a od té doby pokračovala až do uzavření příměří.¹⁶³ Během roku 1952 změnil své stanovisko ohledně války i Kim Il-sung. Severní Korea byla válkou zdevastovaná. Hlavní město Pchjongjang bylo zničené, protivník podnikal útoky na elektrárny, obyvatelstvo trpělo nedostatkem potravin. Komunistický vůdce Severní Koreje byl v této chvíli také nakloněn uzavření příměří.¹⁶⁴ Prioritou komunistické Číny se také stalo zrekonstruování domácí ekonomiky, která byla vyčerpaná dlouholetými konflikty. Přesto byly rozhovory započaté v Kesongu 10. července 1951 po celých 24 měsících neúspěšné.

Hlavním odpůrcem uzavření příměří byl po celou dobu jihokorejský prezident. Vyhrožoval, že jednotky Jižní Koreje se oddělí od OSN a v případě podepsání příměří budou v bojích pokračovat samy. Důvodem jeho nesouhlasu byly návrhy amerických diplomatů, kteří by problémem s případným sjednocením

¹⁵⁸ MOON, s. 76.

¹⁵⁹ Tamtéž.

¹⁶⁰ NÁLEVKA, Vladimír, *Světová politika ve 20. století*. Praha 2000, s. 49.

¹⁶¹ KISSINGER, s. 506.

¹⁶² NÁLEVKA, *Kapitoly z dějin studené války*, s. 91.

¹⁶³ CATCHPOLE, s. 302.

¹⁶⁴ MOON, s. 79.

obou Korejí vyřešili na mezinárodní konferenci. Li Syn-man chtěl patrně sjednocení docílit vojensky.¹⁶⁵ Svůj bojkot vyjádřil akcí, ve které 18. června 1953 propustil 25 000 Severokorejců, kteří se nechtěli vrátit ani do Severní Koreje ani do Číny. Tím porušil dohodu OSN a komunistů o výměnách zajatců.¹⁶⁶ Generál Clark dokonce připravil plán Operace Everready na zneškodnění korejského prezidenta. Eisenhowerovi vyslanci Li Syn-mana ale následně přesvědčili, aby takový krok už neopakoval a souhlasil s přijetím podmínek příměří. Americká vláda však musela s korejským prezidentem uzavřít bilaterální smlouvu o zaručení vzájemné bezpečnosti a americké poválečné vojenské a ekonomické pomoci.¹⁶⁷

Otázka repatriací způsobila nejen v závěru války mnoho neshod. Komunisté v Koreji dovolili už 28. března 1953 výměnu nemocných a raněných zajatců ještě před ukončením bojů. Obě strany tuto výměnu braly jako zkoušku důvěry a jako známku naděje, že se mírové rozhovory patrně posouvají k nějakému výsledku. Problém tvořily skupiny zajatců, kteří odmítali návrat do své vlasti. Premiér Čou En-laj navrhl, aby byli po přerušení bojů ihned navraceni do vlasti ti, kteří chtějí, zbylí aby byli posláni na nezávislé území, což by poskytlo čas k nalezení řešení tohoto problému. Konkrétním řešením mělo být, že zajatci budou představiteli svých států během šesti měsíců donuceni k tomu, aby repatriaci přijali. Velitel rozhovorů za OSN William K. Harrison Čouův návrh zamítl, změnil délku trvání odsunu vězňů na 60 dní a jako neutrální území navrhl Švýcarsko. Generál Nam Il chtěl, aby neutrální zemí byla asijská země a navrhl Indii, Barmu, Pákistán a Indonésii. Po spekulacích ohledně důvěryhodnosti slibů jednotlivých stran byla v květnu schválena repatriační komise složená z Polska, Československa, Švýcarska, Švédska a Indie. Komise měla kontrolovat nerepatriované vězně v Koreji po dobu čtyř měsíců. Po uplynutí lhůty měla problém vyřešit mezinárodní konference. Když byl Li Syn-man ujištěn, že Spojené státy zaručí existenci republiky po ukončení bojů a poskytnou mu pomoc, mohl být konflikt po dlouhých rozhovorech ukončen.¹⁶⁸

¹⁶⁵ CHO, s. 205.

¹⁶⁶ CATCHPOLE, s. 302.

¹⁶⁷ CHO, s. 205

¹⁶⁸ MOON, s. 85.

4. 3 Uzavření příměří

Při 158. kole jednání mírových rozhovorů již nic nebránilo dohodě o příměří, jehož podepsání bylo naplánováno na 27. července. K uzavření příměří došlo v Pchanmundžonu. Za OSN dokument podepsal generál William Harrison¹⁶⁹, generál Nam Ir a Kim Il-sung za Severní Koreu, generál Clark¹⁷⁰ a čínský maršál Pcheng Te-chuaj.¹⁷¹ K proceduře došlo za přítomnosti zástupců Commonwealthu. Skutečnost, že Velká Británie byla přítomna pouze v pozici svědka, v jistém smyslu naznačuje její nižší postavení mezi světovými mocnostmi. Podepsáním příměří bylo přikázáno zastavit veškeré boje do 12 hodin od podpisu. Problém rozdělené Koreje měl být vyřešen na mezinárodní konferenci. Na 38. rovnoběžce byla ustanovena demarkační linie a oběma stranám bylo přikázáno, aby se stáhly dva kilometry od ní, čímž vznikla demilitarizovaná zóna, která měla do určité míry snižovat riziko nových konfliktů.¹⁷² Demarkační linii nesměly překročit osoby bez příslušného oprávnění. Řeku Han mohly používat obě strany k civilní dopravě. Byla ustanovena Dozorčí komise pro dohled nad příměřím (the Neutral Nations Supervisory Commission). Tuto roli hrálo Československo, Polsko, Švédsko a Švýcarsko.¹⁷³

V dohodě o příměří samozřejmě musely být zahrnuty všechny zúčastněné státy. V tzv. Dohodě šestnácti zemí k tomu došlo tak, že „*souběžně s příměřím Velitelství sil OSN ve Washingtonu 27. července 1953 vydalo prohlášení schválené všemi 16 státy, které poskytly během korejské války vojenskou pomoc. Všechny schvalovaly podmínky příměří a slibovaly podporu OSN při vytváření sjednocené, nezávislé a demokratické Koreje.*“¹⁷⁴ Součástí dohody bylo i prohlášení těchto zemí, že zasáhnou, pokud bude některý stát jednat v rozporu se zásadami OSN. Zmíněná výměna zajatců, která se měla uskutečnit do 60 dnů od podpisu příměří, skutečně proběhla v srpnu 1953.

¹⁶⁹ Jeden ze zástupců OSN při rozhovorech v Pchanmundžomu.

¹⁷⁰ Vrchní velitel sil OSN od 9. 5. 1952 do 5. 10. 1953.

¹⁷¹ NÁLEVKA, *Světová politika*, s. 49.

¹⁷² CATCHPOLE, s. 304.

¹⁷³ NÁLEVKA Vladimír, *Kapitoly z dějin studené války*. Praha 1997, s. 92.

¹⁷⁴ CATCHPOLE, s. 305.

Celkem bylo v rámci této operace propuštěno 12 755 vojáků OSN, 70 183 Severokorejců a 5640 Číňanů.¹⁷⁵

Ačkoli zásah Spojených států a OSN ukázal komunistickým zemím, že západní svět hodlá v zájmu zadržování komunismu použít vojenskou sílu, čímž nepochybně ztížil plány komunistickým vůdcům, dá se v jednom směru hovořit o jisté Stalinově výhře. Dlouhotrvající válka, neustálá hrozba atomové války a účinná propaganda pomohla získat senátoru Josephu McCarthymu¹⁷⁶ v USA vliv.¹⁷⁷ To byl však ryze vnitropolitický problém, který korejská válka vyvolala. Důsledky byly patrné i v následujícím desetiletí, kdy kritikové války prosazovali stažení amerických sil z Vietnamu.¹⁷⁸

Jelikož sjednocení Korejí nebylo dosaženo vojensky, musel prezident Li Syn-man spoléhat na konferenci, jejíž uspořádání bylo přislíbeno ve 4. článku dohody o příměří.¹⁷⁹ Dohodnutá konference byla svolána na rok 1954 do Ženevy a byla zahájena 26. dubna. OSN byla připravena zajistit svobodné demokratické volby a opustit území Koreje pod podmínkou, že korejské obyvatelstvo podpoří myšlenku sjednocených zemí.¹⁸⁰ Komunisté, které zde zastupovali Molotov, Čou En-laj a Nam Il, však odmítli autoritu OSN. Navrhovali, aby volby uspořádala korejská komise pod dohledem dozorčí komise složené ze stejného počtu zástupců komunistických a nekomunistických zemí. Dále navrhovali stažení cizích vojsk z Koreje ještě před vykonáním voleb a zavržení jihokorejské vlády jako fašistické. Jelikož zástupci komunistů v dozorčí komisi by měli právo veta a sabotovali by tak návrhy týkající se demokratizace Koreje, Američané s jejich návrhy nesouhlasili. Výsledkem konference¹⁸¹ byla tzv. Deklarace šestnácti, vydaná 15. června 1954, která shrnovala protichůdné názory OSN a komunistů a označila jednání v otázce sjednocení Koreje za neúspěšná.¹⁸²

¹⁷⁵ Tamtéž, s. 307.

¹⁷⁶ Hlavní představitel proudu Mccarthismus, jehož hlavním rysem je vypjatý antikomunismus. Hnutí mělo vliv zejména v 50. letech 20. století v USA.

¹⁷⁷ NÁLEVKA Vladimír, *Kapitoly z dějin studené války*. Praha 1997, s. 92.

¹⁷⁸ KISSINGER, s. 508.

¹⁷⁹ CHUNG, s. 354.

¹⁸⁰ CATCHPOLE, s. 308.

¹⁸¹ Většina jednání na Ženevské konferenci řešila problém v Indočíně. Byla vytvořena dohoda o zastavení palby 27. června a Vietnam byl rozdělen 17. rovnoběžkou. Rozdělení mělo být ukončeno svobodnými volbami v červenci 1956, které budou konány pod patronací mezinárodní komise složené z Kanady, Indie a Polska.

¹⁸² CHUNG, s. 361.

4. 4 Důsledky konfliktu

Ve většině publikací zabývajících se korejskou válkou je jako jeden z nejdůležitějších důsledků války zmiňováno nové postavení Japonska. Válka urychlila uzavření mírové smlouvy, resp. smlouvy o vzájemné bezpečnosti, která byla podepsána v roce 1951 v San Franciscu. Japonský premiér, Shigeru Yoshida, se rozhodl zaměřit svou politiku na obnovu poválečné ekonomiky. S americkou podporou japonská ekonomika rapidně vzrostla. Její rychlý vzestup popisuje Myung Hyun Cho: „By 1956, Japan's trade with Southeast Asia had risen nearly to the level of its trade with the United States.“¹⁸³ Ze země, která byla od konce 2. světové války okupována, se stal významný obchodní i vojenský partner Spojených států amerických. Japonská průmyslová produkce vzrostla během korejské války o 50 %.¹⁸⁴ Díky své geografické poloze mohlo Japonsko hrát roli důležitého zásobovatele vojenských materiálů a z jeho území mohly být podnikány na Korejský poloostrov výsadky. Zároveň byli Japonci často součástí vylodňovacích posádek a poskytli i vlastní flotilu minolovek.¹⁸⁵

Komunistická hrozba v dalších asijských státech (Filipíny, Malajsie, Indočína) donutila USA uzavřít smlouvu o bezpečnosti s Filipíny v říjnu 1951 a tripartitní smlouvu s Austrálií a Novým Zélandem v červenci téhož roku. V září 1954 byla vytvořena Organizace smlouvy pro jihovýchodní Asii (SEATO¹⁸⁶), koncipovaná po vzoru NATO s cílem zadržování komunismu v Asii.¹⁸⁷

Opatrná taktika, ve které se jednotlivé velmoci ve válce vyhnuly použití jaderných zbraní, je charakteristická pro celou studenou válku. Kromě již zmíněných důsledků korejská válka nepřinesla na mezinárodním poli mnoho stěžejních změn. Přesto je pravděpodobné, že pokud by korejská válka neproběhla, situace v Evropě by se vyvinula jinak a studená válka by možná skončila katastrofou. Proto je nutné ukázat, jaký měla válka vliv na jednotlivé státy a na spolupráci mezi nimi.

¹⁸³ CHO, s. 212.

¹⁸⁴ STUECK, s. 367.

¹⁸⁵ CATCHPOLE, s. 313.

¹⁸⁶ Southeast Asia Treaty Organization.

¹⁸⁷ CHO, s. 213.

Otázka sjednocení Koreje vyřešena nebyla, což bylo důsledkem de facto opatrného postupu zúčastněných stran, které se obávaly použití jaderných zbraní a rozšíření konfliktu na další území. Zástupci jihokorejské republiky byli vysíláni každý rok do OSN, žádajíc o regulární členství v OSN a o unifikaci jejich země prostřednictvím svobodných voleb pod dohledem OSN. Toho však nemohlo být dosaženo, dokud mohl Sovětský svaz jejich žádosti vetovat v Radě bezpečnosti.¹⁸⁸

4. 4. 1 Čínská lidová republika a Sovětský svaz

Čína do války vstupovala ve slepé víře ve svého vůdce Mao Ce-tunga. Průběh války ukázal, že Spojené státy se snaží vyhnout rozpoutání většího konfliktu s Čínou. Svědčí o tom důrazný zákaz podnikání vojenských operací za řekou Ja-lu, čili na území Číny. Přesto byl Maův plán na rychlé obsazení poloostrova McArthurovou protiofenzívou zmařen a Mao vychází z války v tomto ohledu víceméně poražen. Nepochybně se však Čína svou rolí ve válce dostala na úroveň světových velmocí, což bylo dokázáno i její přítomností na Ženevské konferenci spolu s dalšími velmocemi, USA, SSSR, Velkou Británií a Francií.

S vytvořením Čínské lidové republiky pod vedením Mao Ce-tunga, se Čína definitivně odpoutala od USA a přidala se na stranu Sovětského svazu. Korejská válka tento vztah ještě více utužila. Je jisté, že Stalin chtěl Maovu Čínu využít jako hranici mezi SSSR a Západem v oblasti Asie. Veškerá tíha studené války tak neležela jen na něm. Proto komunistickou Čínu začal podporovat ekonomicky a zahájil spolupráci.¹⁸⁹ Ukázkou byla role Sovětského svazu v korejské válce. Ačkoli zahájení komunistické intervence čekalo na Stalinův souhlas, SSSR se války zúčastnil velmi okrajově a její vliv sice pocítil na poli diplomacie a v ekonomice, ale byl ušetřen vysokých ztrát na životech.

¹⁸⁸ CHUNG, s. 363.

¹⁸⁹ GONČAROV, s. 219.

Během války se zvýšila důvěra Sovětského svazu k Číně. SSSR nabídl Maovi realizaci 156 průmyslových a vědeckých projektů, které mj. povedou k industrializaci Číny.¹⁹⁰ Se sovětskou pomocí mohla Čína v roce 1953 zahájit svůj první pětiletý plán a svou industriální produkci 4x zvýšit oproti roku 1949.¹⁹¹ Neschopnost porazit moderně vybavenou americkou armádu ukázala zastaralost čínského vojska. Modernizace začala probíhat taktéž za pomoci Sovětského svazu, čímž Stalin dosáhl svého cíle – Čína se stala více závislou na SSSR.¹⁹²

Na začátku korejské války byl Čou En-lajův plán následující: „*Všechny zahraniční jednotky se musí z Koreje stáhnout a korejské vnitřní záležitosti si Korejci musí vyřešit sami. Americké útočné síly musí opustit Tchaj-wan. A zástupcům Čínské lidové republiky musí být uděleno legitimní postavení v Organizaci spojených národů.*“¹⁹³ Přestože ani jeden z jeho bodů v době podpisu smlouvy o příměří nebyl splněn, ve svém proslovu při 24. zasedání vlády Čínské lidové republiky hovořil o velkém vítězství Číny a porážce amerických vojsk. Číňané byli přesvědčeni, že Američané v Koreji nasadili většinu svých vojenských prostředků a že v případě vypuknutí třetí světové války Amerika nebude schopná postavit se Sovětskému svazu a Číně.¹⁹⁴

Čínská politika v Asii byla jedním z hlavních důvodů, proč se USA ujaly role tvůrce kolektivní bezpečnosti skrze vojenské akce a bilaterální smlouvy. Čína 23. května 1951 dokončila faktické připojení Tibetu, podpořila Ho Či Minův režim ve Vietnamu a zaútočila na území kontrolovaná Taiwanem v letech 1954, 1958 a 1962.¹⁹⁵ Už svým vzdorem v korejské válce však ukázala svou schopnost postavit se Spojeným státům. 12. listopadu 1953 podepsal Kim Il-sung v Pekingu řadu dohod o dlouhodobé vojenské, ekonomické a kulturní spolupráci, Mao mu poskytl půjčku ve výši 200 milionů dolarů na obnovu KLDR jako odměnu za úspěšný boj proti kolonialismu a imperialismu.¹⁹⁶ Osvobození Taiwanu bylo Maovým cílem ještě před vypuknutím korejské války. Stalin ho donutil od svého cíle upustit a podpořit Kim Il-sunga v intervenci na korejském

¹⁹⁰ MOON, s. 94.

¹⁹¹ CHO, s. 225.

¹⁹² DONALDSON, s. 63.

¹⁹³ CATCHPOLE, s. 318.

¹⁹⁴ MOON, s. 93.

¹⁹⁵ NÁLEVKA Vladimír, *Kapitoly z dějin studené války*. Praha 1997, s. 41.

¹⁹⁶ MOON, s. 95.

poloostrově.¹⁹⁷ Když komunistická Čína začala ostřelovat pobřežní ostrovy Quemoy a Matsu, Spojené státy reagovaly vysláním vzdušných i námořních jednotek na obranu Taiwanu. Krize a intenzita nepřátelství se tím ještě více utužila.¹⁹⁸ Britové zastávali názor, že americký zásah na Taiwanu rozpoutá konflikt s Čínou a vzhledem k tomu, že měli své zájmy v Hong Kongu, rozhodli se USA nepodpořit.¹⁹⁹ Otázka Taiwanu dopadla tak, že „*hrozba nakonec vyústila do ztracena – snad proto, že Čou En-laj chtěl promluvit na blížící se konferenci zemí třetího světa v indonéském Bandungu v dubnu 1955. Možná to však bylo i z jiného důvodu. Čína nebyla v pozici, aby mohla rozpoutat válku proti Taiwanu, Spojeným státům a jejich spojencům ze SEATO.*“²⁰⁰ Peking žádal po Moskvě, aby „osvobození“ Taiwanu podpořila aktivně, ale Sověti v čele s Nikitou Chruščovem se nechtěli aktivně zapojit do nového konfliktu.

Jak je z taiwanské krize vidět, čínsko-sovětské partnerství se po Stalinově smrti začalo rozpadat. V roce 1959 Rusové zrušili smlouvu, ve které slíbili Číně, že jí budou asistovat ve vývoji atomových zbraní.²⁰¹ Pevná spolupráce a důvěra, která vznikla během války v Koreji, očividně závisela na vztahu mezi Stalinem a Maem, jak potvrdil i hlavní sovětský ekonomický poradce v Číně Ivan Arkhipov. Podle něj byl vztah obou vůdců vždy svárlivý, ačkoli k sobě chovali vzájemný respekt a dokázali vytvořit dohodu, která je nutila ke spolupráci. Slabá angažovanost SSSR v korejské válce způsobila v Číně velké zklamání. Zatímco čínská intervence v Koreji potvrdila Maovu loajalitu vůči SSSR, Mao nezapomněl na sovětskou neochotu poskytnout vojenskou podporu hned od začátku konfliktu a začal pochybovat o důvěryhodnosti číno-sovětské aliance.²⁰² Samotná aliance vznikla v domněnku nevyhnutelného vypuknutí globální války. Jelikož v srpnu 1953 premiér Malenkov mluvil o nadcházející mírové koexistenci a řešení sporů vyjednáváním, hrozba války se stala méně pravděpodobnou a tím se snížila i nutnost existence aliance.²⁰³

¹⁹⁷ GONČAROV, s. 224.

¹⁹⁸ CHO, s. 223.

¹⁹⁹ STUECK, s. 66.

²⁰⁰ CATCHPOLE, s. 318.

²⁰¹ CHO, s. 226.

²⁰² GONČAROV, s. 223.

²⁰³ CATCHPOLE, s. 314.

Čína z korejské války vzešla (i díky pomoci Sovětského svazu) jako asijská velmoc schopná časem vojensky konkurovat Spojeným státům. Její vztah se SSSR však v nadcházejících letech začal ochlazovat, přesto byl čínský vliv v následujících událostech studené války velmi silný.

4. 4. 2 Dopad na USA

Podle velitele spojeneckých jednotek na Dálném východě, generála Marka W. Clarka, bylo podepsání příměří potupou pro jeho samotného, ale i pro celé Spojené státy. Poprvé v americké historii bylo vojákům přikázáno ukončit palbu, aniž by dosáhli úplného vítězství.²⁰⁴

Korejská válka ukázala Američanům, že v rámci politiky zadržování komunismu nebude stačit pouze ekonomická podpora ohroženým státům, ale bude zapotřebí i vojenských zásahů.²⁰⁵ Národní vyšetřovací rada vyhodnotila, že komunismus s řídicím centrem v Moskvě se bude snažit o své rozšíření v Asii a úkolem USA je tuto snahu zastavit.²⁰⁶ To, že se hlavním bojištěm studené války stane Asie a ne Evropa, předvídal už MacArthur na začátku 50. let 20. století.²⁰⁷ Pro Spojené státy byla doteď nejdůležitější Evropa a čínská hrozba přesunula jejich zájem na země třetího světa a Asii.²⁰⁸ USA proto v zájmu zadržování komunismu uzavíraly i v Asii bilaterální smlouvy a vytvářely systémy kolektivní bezpečnosti, např. již zmíněnou organizaci SEATO, ANZUS,²⁰⁹ smlouvu s Japonskem, Filipíny, jihokorejskou republikou a posléze i s Čínou.²¹⁰

Před uzavřením příměří musel ministr zahraničí John Dulles podniknout cestu do Koreje, aby přesvědčil Li Syn-mana, že USA opět zakročí, pokud komunisté zaútočí znovu na Jižní Koreu a přislíbil mu podepsání defenzivní

²⁰⁴ CHUNG, s. 306.

²⁰⁵ KAUFMAN, s. 69.

²⁰⁶ DONALDSON, s. 64.

²⁰⁷ KAUFMAN, s. 75.

²⁰⁸ STUECK, s. 365.

²⁰⁹ Pakt o vzájemné pomoci mezi USA, Austrálií a Novým Zélandem, který byl podepsán 1. září 1951.

²¹⁰ CHO, s. 220.

smlouvy, která byla uzavřena 8. srpna 1953.²¹¹ Američané pokračovali se cvičením a vyzbrojováním jihokorejských jednotek. Existovala podmínka, že pokud armáda jihokorejské republiky zakročí proti KLDR, americké jednotky budou z poloostrova staženy.²¹²

Čínské útoky na Taiwan a její pomoc Ho Či Minovi v Indočíně zapříčinila výraznější bipolaritu, resp. multipolaritu v Asii. Podle Donaldsona byl strach z intervence čínské armády „dobrovolníků“ do Vietnamu na základě zkušenosti z korejské války hlavním důvodem, proč americké jednotky v následujícím konfliktu nevstoupily do severního Vietnamu. USA navázaly plné diplomatické styky s Čínskou lidovou republikou až v roce 1979 za funkčního období prezidenta Jimmyho Cartera.²¹³ Někteří autoři považují za hlavní důsledek korejské války to, že Američané začali vylepšovat svou armádu, aby byli její členové lépe vycvičení a schopní kdykoli zasáhnout při zadržování komunismu. Panovalo podezření, že Korea byla hlavním cílem komunistů, a když se jim nepodařilo poloostrov získat, zaměří nyní svou pozornost na francouzskou Indočínu. Případná ztráta Indočíny byla vyhodnocena jako ohrožení bezpečnosti USA a jihovýchodní Asie.²¹⁴

Velká Británie navázala s USA již za 2. světové války „zvláštní vztah“ a obě země úzce spolupracovaly ve správě poválečné západní Evropy. V Koreji byly britské jednotky pod velením Američanů a musely se podřizovat jejich rozkazům. Je uváděno, že důvodem zapojení britských jednotek do konfliktu bylo, „*aby demonstrovaly opravdovost anglo-amerického partnerství a společné odhodlání čelit mezinárodnímu komunismu.*“²¹⁵ V průběhu války se objevilo mezi Angličany a Američany několik odlišných názorů. Kabinet premiéra Attleeho například nejprve schválil překročení 38. rovnoběžky vojsky OSN po vyloštění v Inčchon, ale brzy britští velitelé argumentovali proti tomuto rozhodnutí z obav z intervence Číny nebo SSSR. Byl dokonce vytvořen výbor pro mír s Čínou (Peace With China Committee).²¹⁶ Následně členové britské vlády navrhovali stažení jednotek OSN k 40. rovnoběžce. Veškeré britské

²¹¹ CHUNG, s. 353.

²¹² STUECK, s. 361.

²¹³ DONALDSON, s. 63.

²¹⁴ KAUFMAN, s. 70.

²¹⁵ CATCHPOLE, s. 320.

²¹⁶ CHILDS, David, *The Cold War and the British Road. 1946 – 1953*. In: *Journal of Contemporary History* 23, 1988, 4, s. 566.

snahy o limitování a ukončení války se však musely podřídit MacArthurově agresivnímu velení a postavení Británie se nezměnilo ani po jeho propuštění. Korejská válka ukázala, že Británie se začala dostávat na poli mezinárodních vztahů do periferie.²¹⁷

Válka vytvořila z USA vojenský komplex připravovaný na zásah proti expanzi komunismu. Podle George Kennana měla být politika zadržování omezená a zaměřená pouze na pole ekonomiky a diplomacie.²¹⁸ Bylo tomu tak do roku 1950. Americká intervence v korejské válce byla potvrzením toho, co oznamoval dokument NSC 68 – úmyslem Spojených států bylo nadále se zapojovat do sestavování mezinárodního systému, neopakovat izolacionismus z meziválečného období a zadržovat rozšiřování komunismu nejen skrze ekonomické projekty, ale i vojensky.²¹⁹

²¹⁷ CATCHPOLE, s. 316.

²¹⁸ CUMINGS, *The Korean War*, s. 213.

²¹⁹ SUCHÝ, s. 76.

5 Závěr

Napětí mezi Sovětským svazem a USA, které ve světě panovalo od konce 2. světové války do konce 80. let 20. století, vyústilo v ozbrojený konflikt pouze v několika případech. Korejská válka byla prvním z nich. Část otázek položených v úvodu této práce se týkala počátku války v Koreji.

Na základě záznamů z rozhovorů mezi Stalinem, Kim Il-sungem a Maem zejména v letech 1949–1950 lze pochybovat o tom, že Stalin severokorejský útok nařídil. Je jisté, že agrese KLDK byla výsledkem Kim Il-sungovy snahy o sjednocení poloostrova a k zahájení útoku potřeboval podporu Sovětského svazu. Stalin se zpočátku zdráhal svolit k útoku z obav před zapojením Spojených států a mimo to měla pro Stalina prioritu situace ve východní Evropě. Kim ho k souhlasu přesvědčil tím, že naplánoval rychlý útok, který měl vést k obsazení celé jihokorejské republiky během tří dnů, a Američané v tak krátkém čase nestihnou reagovat. Za těchto podmínek Stalin souhlasil, ale očividně nechtěl, aby se Sovětský svaz v celé záležitosti nějak výrazněji angažoval. Dokazují to jednak Stalinova doporučení Kimovi, aby se v otázce případné vojenské podpory obrátil na Maa a jednak i nízké zapojení Sovětského svazu do bojů. Stalin rozhodně nebyl připraven na konflikt se Spojenými státy. Zisk poloostrova by byl pro Sovětský svaz nepochybně ze strategického hlediska výhodný, zejména pro případ rozpoutání války s USA, které by využívaly vojenské základny v Japonsku. Války se aktivně zúčastnilo jen několik sovětských pilotů a čínská „dobrovolnická“ armáda byla Sovětským svazem pouze zásobována. Překročení 38. rovnoběžky vojsky OSN při jejich protiútku bylo v Číně vnímáno jako ohrožení bezpečnosti. Zapojení Číny bylo pro Maa z určitých důvodů vítané - válka odvedla pozornost od ekonomických problémů a sloužila jako demonstrace nenávisti vůči Americe, resp. imperialismu. Pokud by poloostrov ovládly USA a vznikl by zde jednotný demokratický stát, Čína by byla pod neustálou hrozbou americké intervence, což Mao samozřejmě nemohl dopustit.

Na základě studia monografií historika Cumingse, který provedl zkoumání přístupných korejských archívů, lze tvrdit, že není možné jednoznačně určit, kdo první zahájil palbu. Okolnosti začátku bojů 25. června

1950 jsou nevyjasněny, faktem zůstává, že vojska KLTR byla připravována na útok a že Li Syn-man ve svých projevech naznačoval úmysl sjednotit Koreu vojensky. Obě strany tedy vyjadřovaly agresivní postoj vůči té druhé. Podle mého názoru bylo Kim Il-sungovým plánem zahájit agresi tak, aby to vypadalo, že byla vyprovokována jihokorejskou republikou. Pro zjištění toho, kdo vydal jako první rozkaz k útoku, by bylo nutné získat primární prameny, pokud nebyly zničeny, které jsou ovšem většinou nedostupné. Jednou z položených otázek bylo, do jaké míry korejská válka ovlivnila další události studené války. Korejský konflikt nepochybně urychlil zbrojení a přípravu americké armády, což někteří historikové považují za hlavní důsledek války. K tomu ovšem vybízel už dokument NSC 68 a vypuknutí korejské války ukázalo, že jeho nabádání k nutnosti vyzbrojení armády je oprávněné. Ke zvýšení výdajů na výcvik americké armády by pravděpodobně došlo, ale patrně v jiném časovém horizontu. Bezesporu byla ukázána zastaralost čínské armády, která byla sice schopná vzdorovat moderním americkým vojskům, ale jen díky početní převaze. Tento důkaz vedl k zahájení modernizace čínské lidové armády, která byla umožněna spoluprací se Sovětským svazem. Spojené státy svým aktivním zásahem ukázaly, že nebudou opakovat politiku izolace a budou se podílet na celosvětovém dění a v případě potřeby poskytnou i vojenskou podporu. Bylo jasné, že USA zapojí armádu v rámci politiky zadržování kdekoli, kde by se jednalo o hrozbu rozšíření komunismu. Zároveň bylo dokázáno, že se USA budou snažit předejít rozpoutání jaderné války, ačkoli shoení atomové bomby na území Číny nebo KLTR bylo během války několikrát diskutováno. Za jeden z faktorů, který donutil Maa souhlasit s příměřím, je považována Eisenhowerova razantní výhrůžka o použití jaderných zbraní.

Organizace spojených národů se de facto stala nástrojem americké politiky. USA přenechaly problematiku Koreje Radě bezpečnosti OSN, aby nebyly obviněny z unilaterálního postupu s cílem získat v Koreji vliv. Přesto je dominance Američanů očividná. Přes všechny zmíněné faktory není možné jednoznačně tvrdit, že pokud by korejská válka neproběhla, vyvíjela by se studená válka jiným způsobem. Výjimkou může být tvrzení, podle kterého Američané na základě zkušenosti s čínskou armádou v Koreji nevstoupili v 60. letech do severního Vietnamu a neprováděli operace v blízkosti čínských hranic, aby nevyprovokovali válku s Čínou.

Na poli mezinárodních vztahů se do popředí dostalo Japonsko, které se díky hospodářské pomoci z USA změnilo ze státu poraženého ve světové válce na důležitého obchodního i vojenského partnera Spojených států. V důsledku nárůstu nebezpečí komunistické expanze ve východní Asii bylo urychleno uzavření mírové smlouvy Spojenců s Japonskem, k čemuž došlo v roce 1951, a byly vytvořeny aliance podle vzoru Severoatlantické aliance – SEATO a ANZUS.

Korejská válka na krátkou dobu upevnila vztah mezi Sovětským svazem a Čínskou lidovou republikou. Podle dostupných zdrojů měl Stalin zpočátku pochybnosti o Maově loajalitě a nepovažoval ho za důvěryhodného stoupence marxisticko-leninské ideologie. Maův vztah k sovětskému vůdci také nebyl velmi pozitivní, zvláště poté, co Stalin po druhé světové válce podpořil nejdříve Čankajška a jeho Kuomintang. Během občanské války v Číně se Stalin začal přiklánět na stranu čínských komunistů, což vyústilo v novou čínsko-sovětskou smlouvu o vzájemné spolupráci uzavřenou v roce 1950. Stalinova neochota zapojit se do korejské války však způsobila v Číně velké zklamání. Oproti tomu Stalin pohlížel na čínskou ochotu postavit se Spojeným státům jako na známku loajality. Dá se říct, že korejská válka zahájila postupné ochlazování vztahu mezi Čínskou lidovou republikou a Sovětským svazem.

V dohodě o příměří bylo stanoveno mj. uspořádání mezinárodní konference, na které bude vyřešen problém rozdělení Korejského poloostrova. Schůzka byla uskutečněna v roce 1956 v Ženevě, ovšem kvůli neschopnosti dohodnout se na kompromisu nebylo sjednocení dosaženo.

6 Seznam použité literatury

- CATCHPOLE, Brian, *Korejská válka. 1950–53*. Praha 2003.
- CHEN, Jian, *New Cold War History. Mao's China and the Cold War*. Chapel Hill 2001.
- CHILDS, David, *The Cold War and the British Road. 1946–1953*. In: *Journal of Contemporary History* 23, 1988, 4, s. 551–572.
- CHO, Myung Hyun, *Korea and the Major Powers. An Analysis of Power Structures in East Asia*. Seoul 1989.
- CHUNG, Henry, *Korea and the United States through War and Peace 1943–1960*. Seoul 2000.
- CRAIG, Campbell, *The Atomic Bomb and the Origins of the Cold War*. New Haven 2008.
- CROCKATT, Richard, *Fifty Years War*. London 1995.
- CUMINGS, Bruce, *Origins of the Korean War. Roaring of the Contract 1947–1950*. Seoul 2002.
- CUMINGS, Bruce, *The Korean War. A History*. New York 2010.
- DONALDSON, Gary, *America at War since 1945. Politics and Diplomacy in Korea, Vietnam, and the Gulf War*. Westport 1996.
- GADDIS, John L., *Studená válka*. Praha 2006.
- GONČAROV, Sergej N., LEWIS, John W., LITAI Xue, *Uncertain partners. Stalin, Mao, and the Korean War*. Stanford 1993.
- JENKINS, Roy, *Truman*. Praha 1996.
- KAUFMAN, Burton I., *Korean Conflict*. Westport 1999.
- KISSINGER, Henry, *Umění diplomacie*. Praha 1999.
- LIGHTBODY, Bradley, *The Cold War*. New York 1999.
- MASON, John W., *Cold War. 1945–1991*. London 1996.
- MASTNY, Vojtěch, *Cold War and Soviet Insecurity. The Stalin Years*. Cary 1998.
- MOON, Chung-in, *Ending the Cold War in Korea. Theoretical and Historical Perspectives*. Seoul 2001.
- NÁLEVKA, Vladimír, *Kapitoly z dějin studené války*. Praha 1997.
- NÁLEVKA, Vladimír, *Světová politika ve 20. století*. Praha 2000.
- PAINTER, David S., *The Cold War. An International History*. London 1999.

SANDLER, Stanley, *Korean War. An Interpretative History*. London 1999.

SCHALLER, Michael, *The American Occupation of Japan. The Origins of the Cold War in Asia*. New York 1985.

STUECK, William, *The Korean War. An International History*. Princeton 1995.

SUCHÝ, Petr, *Strategie zadržování v americké zahraniční politice. Vznik a vývoj koncepce 1945–1953*. Brno 2005.

WRIGHT, David C., *History of China*. Westport 2001.

7 Resumé

The Korean war was the first armed conflict between the USSR and the USA in the period of the cold war. The main task of this bachelor thesis was to explain how had been the international relationships influenced by the Korean war.

The text has been divided to three parts. To be able to understand changes in the international relationships during the war it is necessary to learn about the situation in the Far East and in the Korean peninsula before the outbreak of the Korean war. Both of it is mentioned in the first chapter as well as the start of the American policy of containment. The second chapter deals with the circumstances of the outbreak of the war and involvement of individual states.

It is impossible to say who gave order to attack first on 25th July 1950. Both sides, the Democratic People's Republic of Korea and the Republic of Korea, practiced aggressive rhetoric toward each other long time before the attack. However, Kim Il-sung obviously made a plan of how to achieve the unification of the peninsula through military campaign. He needed Stalin's approval. Stalin did not want to risk a conflict with the United States, but after Kim's persuasion Stalin agreed. The Soviet leader kept his state not involved in fights and he supported DPRK with raw supplies and send only a few pilots.

People's Republic of China saw the crossing of 38th parallel by United Nations' troops as a threat for Chinese security. Mao Zedong also needed to distract Chinese people from economic problems. Therefore he decided to join the fights. This move was a proof of Mao's loyalty to communism for Stalin. On the other side Stalin's unwillingness to support Mao and Kim caused increased Mao's incredulity toward Stalin.

Truman's decision to intervene against North-korean aggression meant that the United States were going to use military means to stop communist expansion. It was apparent that the main battlefield of the cold war moved from Europe to Asia. Accordingly, the USA created some unions modeled by North Atlantic Treaty Organization in Asia. For example the Southeast Asia Treaty Organization or the Australia, New Zealand, United States Security Treaty. The

USA and the allies also signed a peace treaty with Japan in 1951 and Japan became an important trade and military partner of the USA.

The war ended in 1953 by signing of an armistice agreement. The unification of the peninsula should had been solved at an international congress which was held in Geneva in 1956. The meeting was not succesful in the question of Korean separation.

8 Přílohy

Příloha č. 1 – text článku 1 a 2 dohody o příměří z 27. července 1953.

Zdroj: <http://news.findlaw.com/cnn/docs/korea/kwarmagr072753.html>

Article I

Military Demarcation Line and Demilitarized Zone

1. A military demarcation line shall be fixed and both sides shall withdraw two (2) kilometers from this line so as to establish a demilitarized zone between the opposing forces. A demilitarized zone shall be established as a buffer zone to prevent the occurrence of incidents which might lead to a resumption of hostilities.
2. The military demarcation line is located as indicated on the attached map.
3. This demilitarized zone is defined by a northern and southern boundary as indicated on the attached map.
4. The military demarcation line shall be plainly marked as directed by the Military Armistice Commission hereinafter established. The Commanders of the opposing sides shall have suitable markers erected along the boundary between the demilitarized zone and their respective areas. The Military Armistice Commission shall supervise the erection of all markers placed along the military demarcation line and along the boundaries of the demilitarized zone.
5. The waters of the Han River Estuary shall be open to civil shipping of both sides wherever one bank is controlled by one side and the other bank is controlled by the other side. The Military Armistice Commission shall prescribe rules for the shipping in that part of the Han River Estuary indicated on the attached map. Civil shipping of each side shall have unrestricted access to the land under the military control of that side.
6. Neither side shall execute any hostile act within, from, or against the demilitarized zone.
7. No person, military or civilian, shall be permitted to cross the military demarcation line unless specifically authorized to do so by the Military Armistice Commission.

8. No, person military of civilian, in the demilitarized zone shall be permitted to enter the territory under the military control of either side unless specifically authorized to do so by the Commander into whose territory entry is sought.

9. No person, military or civilian, shall be permitted to enter the demilitarized zone except persons concerned with the conduct of civil administration and relief and persons specifically authorized to enter by the Military Armistice Commission.

10. Civil administration and relief in that part of the demilitarized zone which is south of the military of the military demarcation line shall be the responsibility of the Commander-in-Chief, United Nations Command; and civil administration and relief in that part of the demilitarized zone which is north of the military demarcation line shall be the joint responsibility of the Supreme Commander of the Korean People's Army and the Commander of the Chinese People's volunteers. The number of persons, military or civilian, from each side who are permitted to enter the demilitarized zone for the conduct of civil administration and relief shall be as determined by the respective Commanders, but in no case shall the total number authorized by either side exceed one thousand (1,000) persons at any one time. The number of civil police and the arms to be carried by them shall be a prescribed by the Military Armistice Commission. Other personnel shall not carry arms unless specifically authorized to do so by the Military Armistice Commission.

11. Nothing contained in this article shall be construed to prevent the complete freedom of movement to, from, and within the demilitarized zone by the Military Armistice Commission, its assistants, its Joint Observer Teams with their assistants, the Neutral Nations Supervisory Commission hereinafter established, its assistants, its Neutral Nations Inspection teams with their assistants, and of any other persons, materials, and equipment specifically authorized to enter the demilitarized zone by the Military Armistice Commission. Convenience of movement shall be permitted through the territory under the military control of either side over any route necessary to move between points within the demilitarized zone where such points are not connected by roads lying completely within the demilitarized zone.

Article II

Concrete Arrangements for Cease-Fire and Armistice

A. General

12. The Commanders of the opposing sides shall order and enforce a complete cessation of all hostilities in Korea by all armed forces under their control, including all units and personnel of the ground, naval, and air forces, effective twelve (12) hours after this armistice agreement is signed. (See paragraph 63 hereof for effective date and hour of the remaining provisions of this armistice agreement.)/

13. In order to insure the stability of the military armistice so as to facilitate the attainment of a peaceful settlement through the holding by both sides of a political conference of a higher level, the Commanders of the opposing sides shall:

(a) Within seventy-two (72) hours after this armistice agreement becomes effective, withdraw all of their military forces, supplies, and equipment from the demilitarized zone except as otherwise provided herein. All demolitions, minefields, wire entanglements, and other hazards to the safe movement of personnel of the Military Armistice Commission or its Joint Observer Teams, known to exist within the demilitarized zone after the withdrawal of military forces therefrom, together with lanes known to be free of all such hazards, shall be reported to the MAC by the Commander of the side whose forces emplaced such hazards. Subsequently, additional safe lanes shall be cleared; and eventually, within forty-five (45) days after the termination of the seventy-two (72) hour period, all such hazards shall be removed from the demilitarized zone as directed by the under the supervision of the MAC. At the termination of the seventy-two (72) hour period, except for unarmed troops authorized forty-five (54) day period to complete salvage operations under MAC and agreed to by the MAC and agreed to by the Commanders of the opposing sides, and personnel authorized under paragraphs 10 and 11 hereof, no personnel of either side shall be permitted to enter the demilitarized zone.

(b) Within ten (10) days after this armistice agreement becomes effective, withdraw all of their military forces, supplies, and equipment from the rear and the coastal islands and waters of Korea of the other side. If such military forces are not withdrawn within the stated time limit, and there is no mutually agreed

and valid reason for the delay, the other side shall have the right to take any action which it deems necessary for the maintenance of security and order. The term "coastal islands", as used above, refers to those islands, which, though occupied by one side at the time when this armistice agreement becomes effective, were controlled by the other side on 24 June 1950; provided, however, that all the islands lying to the north and west of the provincial boundary line between HWANGHAE-DO and KYONGGI-DO shall be under the military control of the Supreme Commander of the Korean People's Army and the Commander of the Chinese People's volunteers, except the island groups of PAENGYONG-DO (37 58' N, 124 40' E), TAECHONG-DO (37 50' N, 124 42' E), SOCHONG-DO (37 46' N, 124 46' E), YONPYONG-DO (37 38' N, 125 40' E), and U-DO (37 36'N, 125 58' E), which shall remain under the military control of the Commander-in-Chief, United Nations Command. All the island on the west coast of Korea lying south of the above-mentioned boundary line shall remain under the military control of the Commander-in-Chief, United Nations Command. (See Map 3).

(c) Cease the introduction into Korea of Reinforcing military personnel; provided, however, that the rotation of units and personnel, the arrival in Korea of personnel on a temporary duty basis, and the return to Korea of personnel after short periods of leave or temporary duty outside of Korea shall be permitted within the scope prescribed below: "Rotation" is defined as the replacement of units or personnel by other units or personnel who re commencing a tour of duty in Korea. Rotation personnel shall be introduced into and evacuated from Korea only through the ports of entry enumerated in Paragraph 43 hereof. Rotation shall be conducted on a man-for-man basis; provided, however, that no more than thirty-five thousand (35,000) persons in the military service shall be admitted into Korea by either side in any calendar month under the rotation policy. No military personnel of either side shall be introduced into Korea if the introduction of such personnel will cause the aggregate of the military personnel of that side admitted into Korea since the effective date of this Armistice Agreement to exceed the cumulative total of the military personnel of that side who have departed from Korea since that date. Reports concerning arrivals in and departures from Korea of military personnel shall be made daily to the Military Armistice Commission and the Neutral

Nations Supervisory Commission; such reports shall include places of arrival and departure and the number of persons arriving at or departing from each such place. The Neutral Nations Supervisory Commission, through its Neutral Nations Inspection Teams, shall conduct supervision and inspection of the rotation of units and personnel authorized above, at the ports of entry enumerated in Paragraph 43 hereof.

(d) Cease the introduction into Korea of reinforcing combat aircraft, armored vehicles, weapons, and ammunition; provided however, that combat aircraft, armored vehicles, weapons, and ammunition which are destroyed, damaged, worn out, or used up during the period of the armistice may be replaced on the basis piece-for-piece of the same effectiveness and the same type. Such combat aircraft, armored vehicles, weapons, and ammunition shall be introduced into Korea only through the ports of entry enumerated in paragraph 43 hereof. In order to justify the requirements for combat aircraft, armored vehicles, weapons, and ammunition to be introduced into Korea for replacement purposes, reports concerning every incoming shipment of these items shall be made to the MAC and the NNSC; such reports shall include statements regarding the disposition of the items being replaced. Items to be replaced which are removed from Korea shall be removed only through the ports of entry enumerated in paragraph 43 hereof. The NNSC, through its Neutral Nations Inspection Teams, shall conduct supervision and inspection of the replacement of combat aircraft, armored vehicles, weapons, and ammunition authorized above, at the ports of entry enumerated in paragraph 43 hereof.

(e) Insure that personnel of their respective commands who violate any of the provisions of this armistice agreement are adequately punished.

(f) In those cases where places of burial are a matter of record and graves are actually found to exist, permit graves registration personnel of the other side to enter, within a definite time limit after this armistice agreement becomes effective, the territory of Korea under their military control, for the purpose of proceeding to such graves to recover and evacuate the bodies of the deceased military personnel of that side, including deceased prisoners of war. The specific procedures and the time limit for the performance of the above task shall be determined by the Military Armistice Commission. The Commanders of the

opposing sides shall furnish to the other side all available information pertaining to the places of burial of the deceased military personnel of the other side.

(g) Afford full protection and all possible assistance and cooperation to the Military Armistice Commission, its Joint Observer Teams, the Neutral Nations Supervisory Commission, and its Neutral Nations Inspection Teams, in the carrying out of their functions and responsibilities hereinafter assigned; and accord to the Neutral Nations Inspection Teams, full convenience of movement between the headquarters of the Neutral Nations supervisory Commission and the ports of entry enumerated in Paragraph 43 hereof over main lines of communication agreed upon by both sides (see Map 4), and between the headquarters of the Neutral Nations Supervisory Commission and the places where violations of this Armistice Agreement have been reported to have occurred. In order to prevent unnecessary delays, the use of alternate routes and means of transportation will be permitted whenever the main lines of communication are closed or impassable.

(h) Provide such logistic support, including communications and transportation facilities, as may be required by the military Armistice Commission and the Neutral Nations Supervisory Commission and their Teams.

(i) Each construct, operate, and maintain a suitable airfield in their respective parts of the Demilitarized Zone in the vicinity of the headquarters of the Military Armistice Commission, for such uses as the Commission may determine.

(j) Insure that all members and other personnel of the Neutral Nations Supervisory Commission and of the Neutral Nations Repatriation Commission hereinafter established shall enjoy the freedom and facilities necessary for the proper exercise of their functions, including privileges, treatment, and immunities equivalent to those ordinarily enjoyed by accredited diplomatic personnel under international usage.

14. This Armistice Agreement shall apply to all opposing ground forces under the military control of either side, which ground forces shall respect the Demilitarized Zone and the area of Korea under the military control of the opposing side.

15. This Armistice Agreement shall apply to all opposing naval forces, which naval forces shall respect the water contiguous to the Demilitarized Zone and to

the land area of Korea under the military control of the opposing side, and shall not engage in blockade of any kind of Korea.

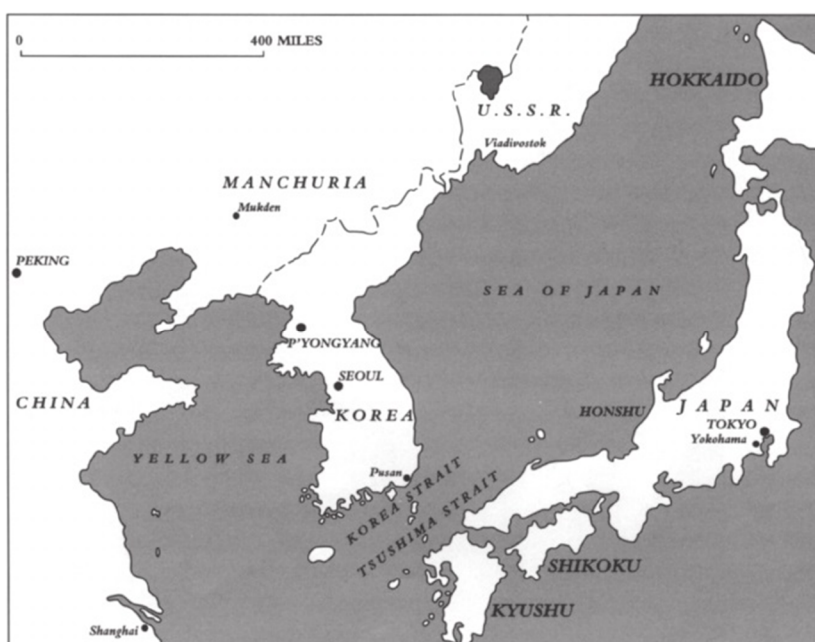
16. This Armistice Agreement shall apply to all opposing air forces, which air forces shall respect the air space over the Demilitarized Zone and over the area of Korea under the military control of the opposing side, and over the waters contiguous to both.

17. Responsibility for compliance with and enforcement of the terms and provisions of this Armistice Agreement is that of the signatories hereto and their successors in command. The Commanders of the opposing sides shall establish within their respective commands all measures and procedures necessary to insure complete compliance with all of the provisions hereof by all elements of their commands. They shall actively co-operate with one another and with the Military Armistice Commission and the Neutral nations supervisory Commission in requiring observance of both letter and the spirit of all of the provisions of this Armistice Agreement.

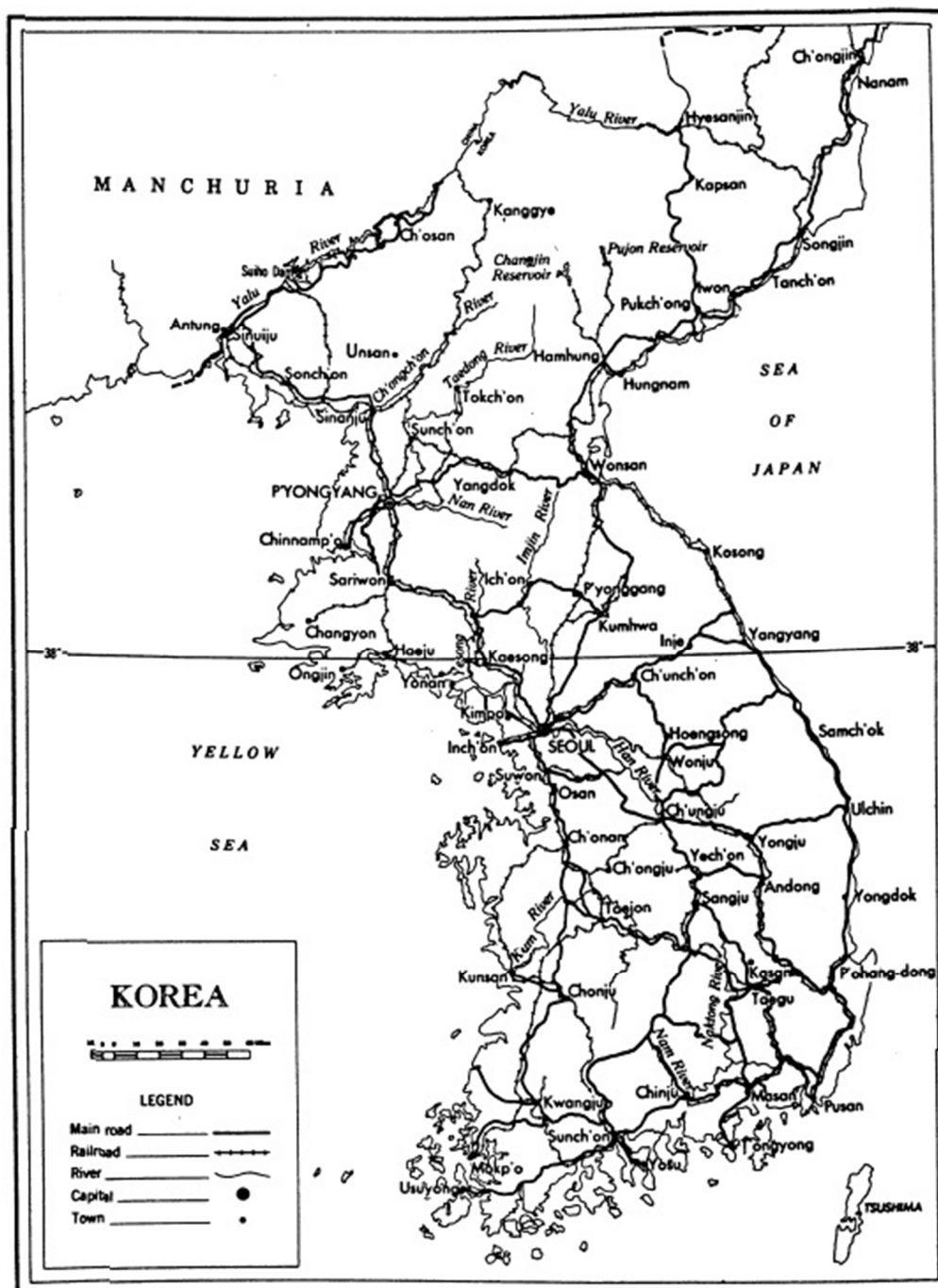
18. The costs of the operations of the Military Armistice Commission and of the Neutral Nations supervisory Commission and of their Teams shall be shared equally by the two opposing sides.

Příloha č. 2 – mapa východní Asie

Zdroj: SANDLER, Stanley, *Korean War. An Interpretative History*. Florence 1999, s. 9.

Příloha č. 3 – mapa Korejského poloostrova

Zdroj: KAUFMAN, Burton I., *Korean Conflict*. Westport 1999, s. 2.

Příloha č. 4 – Postup jednotek OSN 24. listopadu 1950

Zdroj: SANDLER, Stanley, *Korean War. An Interpretative History*. Florence

1999, s. 13.

